

ONDRE PÉTER
ügyvezető
Agrármarketing Centrum

TARPATAKI TAMÁS
agrárpiacért felelős helyettes államtitkár
Agrárminisztérium

HARCZ ZOLTÁN
ügyvezető igazgató
Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács

A Tej Terméktanács Kiemelt Pártoló Tagjai:

TEJ SZAKMAKÖZI SZERVEZET ÉS TERMÉKTANÁCS

1115 Budapest,
Bartók Béla út 152/c.

Telefon:
+36-1-203-1450

tejtermek@tejtermek.hu
www.tejtermek.hu

Szervezeti hírek	3. oldal
A Tej Terméktanács tejtermelő képviselőinek sajtóközleménye a tejtermelés költségeinek drasztikus növekedéséről	3. oldal
Új tagi belépés	5. oldal
A Tej Szakmaközi szervezet és Terméktanács közleménye az alapárról	5. oldal
Intenzív egyeztetések zajlottak	5. oldal
Közösségi marketing	6. oldal
Rögös Túró pályázat	6. oldal
"A tej? Az tej." kampány	6. oldal
AMC tejpromóció	7. oldal
Közösségi média	9. oldal
Tejpiaci információk	10. oldal
Áralakulás; Termelés, felvásárlás; Kereskedelem; Termelési alapok	10-16. oldal
Ágazati hírek	17. oldal
EU tejpiaci helyzet - 2021. október - MMO	17. oldal
Rövid távú előrejelzés	18. oldal
Copa-Cogeca Tej- és Tejtermék Munkacsoport	20. oldal
26. ENSZ Éghajlatváltozási Konferencia (COP26)	21. oldal
EU felmérés - Tisztességtelen piaci gyakorlatok	22. oldal
Brexit - Az állati termékek exportja az Európai Unió és Nagy-Britannia között	22. oldal
Agrár hitelkonstrukciók	23. oldal
Újraindul az Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés pályázat	24. oldal
Rögös Túró termék-leírás módosítása	26. oldal
KMÉ - Mascarpone Sajt	27. oldal
Sajtkészítés - Alapoktól a késztermékig	27. oldal
World Cheese Awards - Magyar sajtsiker	27. oldal
OMÉK - Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásár	28. oldal
Termőföldtől az asztalig	28. oldal
Jogszabályok	29. oldal
Hazai jogszabályok, Közlemények	29. oldal
EU jogszabályok	31. oldal
Pályázatok	31. oldal
Kiemelt Pártoló Tagok	33. oldal
Kereskedelmi és Hitelbank Zrt.	33. oldal
VitaFort Zrt.	36. oldal

A TEJ TERMÉKTANÁCS TEJTERMELŐ KÉPVISELŐINEK SAJTÓKÖZLEMÉNYE A TEJTERMELÉS KÖLTSÉGEINEK DRASZTIKUS NÖVEKEDÉSÉRŐL

Budapest, 2021. október 5. – A Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács, illetve a Terméktanács tejtermelői oldala is többször hangsúlyosan jelezte, hogy a tej és tejtermékek piacán a termelést, a hatékony működést, esetenként a fennmaradást veszélyeztető – jelenleg is zajló – folyamatok bontakoztak ki.

Hazai viszonylatban a tejtermelők számára mind az erősödő infláció, mind az input költségek – különösen a takarmányozás – drasztikus növekedése nap mint nap igen súlyos kihívást jelent.

Mi, tejtermelők hosszú távon ki akarjuk szolgálni a feldolgozókat és a lakosságot is. Tesszük ezt hivatástudatból, megfeszített erővel, jelentős források bevonásával és fejlesztések megvalósításával, ugyanakkor a munkaerő megtartás és a környezetvédelmi előírások figyelembevételével, a hatékonyság növekedését célként magunk elé tűzve.

Az elmúlt egy évben a tejtermelés során felmerülő költségek szinte minden elemét érintő ilyen gyors és kíméletlen emelkedésére azonban még nem volt példa, ami az állattenyésztéssel foglalkozó gazdaságok működését teljes mértékben ellehetetleníti. A folyamat a jelenlegi előrejelzések alapján megállíthatatlannak tűnik, így a tejtermelő gazdaságok helyzete napról-napra romlik.

A tejtermelők nem csak a munkaerőköltségek és bérköltségek folyamatos emelkedését jelzik tömegesen, de mára már szinte lehetetlen megbízható állatgondozót és fejőházi munkaerőt is találni, aki vállalja a hétvégén és ünnepnapokon is elvégzendő nehéz feladatokat. Tarthatatlan, hogy a könnyű-, a nehéz- és pl. az elektronikai ipar munkaerő elszívó hatása miatt külföldi munkaerőt közvetítő cégekhez kell fordulni a munkaerő biztosítása érdekében.

A jövő évre is áthúzódó, folyamatos és kétszámjegyű ipari energiaár és egyéb költségnövekedésről (pl. szennyvíz, elektromos áram, víz, fuvardíj, alkatrész, tisztítószer, vegyszerek, műtrágya, gyógyszer, munkaruházat stb.) számolnak be a tejtermelő tagjaink. A helyzet olyan súlyos, hogy egyre többen döntenek/döntöttek arról, hogy tehenészetüket és az állatállományukat csökkentik vagy felszámolják, amely rövid- és középtávon előrevetíti az állatállomány és a tejtermelés csökkenését. Mondjuk ezt akkor is, ha tudjuk, hogy jelenleg az ágazat tejtermelése – más hazai jelentősebb állattenyésztési ágazatok csökkenő kibocsátási adataitól eltérően – az idei év végére még vélhetően nőni fog.

A takarmányárak történelmi magasságokban vannak. A gabona drágulása mellett a fehérjehordozók ára is drasztikusan emelkedett, és áruhiány is tapasztalható a takarmány piacokon. Az emelkedő tej-önköltségek és az elképesztő ütemben növekvő építőanyagárak miatt a szarvasmarha telepek korszerűsítése, az állattartó telepek fejlesztésének és megújításának támogatása céljából elnyert pályázatok jelentős része biztosan nem fog megvalósulni, mivel a jelen és a közeljövő gazdasági racionalitásai ezt nem teszik lehetővé.

A nyerstej ár az input költségek drasztikus változása miatt már az idén sem tudja fedezni az emelkedő önköltségeket. Piaci elemzések azt mutatják, hogy a tejtermelés szűkített önköltsége fél éven belül 15-20 Ft-tal is növekedhet megtermelt tej kilogrammonként, ami azt jelenti, hogy az átlag önköltség 125 Ft/kg (35 cent/kg) ár fölé emelkedik. A jelenlegi felvásárlási átlagár 110 Ft/kg.

A tejtermelők tisztán látják, hogy az összefogás erejét kihasználva nagyobb hatékonysággal tudnának termelni. A termelői csoportokban és szervezetekben, az összefogásban rejlő lehetőségek valamelyest mérsékelni tudnák a takarmánypiac és az input anyag kereskedelem áremelkedéséből fakadó veszteségeket. Ezen összefogásokból és hatékonyság javító intézkedésekből sem lehet azonban stagnáló felvásárlási árak mellett közel 50%-os költségnövekedést kigazdálkodni!

Ezért a tömeges állatkivágások elkerülése érdekében az alábbi azonnali lépések szükségesek!

1. A tejtermelői támogatások teljes összegének előlegként történő mielőbbi kifizetése.
2. Az állatjóléti támogatási jogcím mértékének megemelése, visszamenőlegesen a 2021-es évre vonatkozóan is.
3. A beruházási támogatások részét képező állatlétszám- és munkaerőmegtartási kötelezettség enyhítése. A pályázatokban a megemelkedett költségek elismerése, vagy részbeni megvalósítás lehetősége.
4. Kedvezményes kamatú, állami garanciavállalás mellett biztosított forgóeszközhitel lehetőségek mielőbbi meghirdetése.
5. A folyadéktej feldolgozást, illetve verseny- és exportképes, minőségi feldolgozott termékek előállítását elősegítő feldolgozóipari beruházások támogatása, az elbírálások, kifizetések felgyorsítása.
6. A Tej Terméktanács 2021. július hó 1. napján Nagy István miniszter úrnak megküldött levelében kezdeményezett törvénymódosítási javaslatok gyors hatályba léptetése, amelyek a kiegyensúlyozott piaci viszonyok fenntartását célozzák.
7. A termelők érdekérvényesítő képességének erősítése érdekében a jelenleg nem támogatott termelői szervezetek működésének támogatása.

Meggyőződésünk, hogy a tejtermelők fennmaradása érdekében általunk meghatározott intézkedések mindegyike fontos és elengedhetetlen a hazai tejelő állomány drasztikus csökkenésének megelőzéséhez.

A jelenlegi helyzet megoldását egyetlen feldolgozó vagy kereskedő vállalkozás sem lassíthatja vagy akadályozhatja gazdasági erőfölényével. Amennyiben ez így történik, a tejtermelők megteszik a szükséges lépéseket.

A helyzet súlyos, azonnali cselekvést követel!

Fenti közleményre 2021. október 18-án az Agrárminisztérium is reagált, válaszában a szaktárca arról írt, a tej- és tejtermék ágazat az állattenyésztési ágazatok közül a legfontosabb és működésének, versenyképességének megőrzése az Agrártárca egyik fő prioritása. Bemutatásra kerültek azon lehetséges intézkedések, amelyeken keresztül a minisztérium segítséget tud nyújtani az ágazatnak. A közlemény egyes pontjaira az alábbiak szerint reagált a tárca:

1. A tejhasznú tehén termeléshez kötött támogatás esetében 20,5 milliárd forint kerül kifizetésre, melynek döntő része a tervek szerint az uniós kifizetési határidőhöz képest fél évvel korábban érkezik meg a termelőkhez. Az átmeneti nemzeti tejtámogatás, melynek 2021. évi mértéke 9,7 milliárd forint, a tervek szerint még ebben az évben teljes egészében kifizetésre kerül.
2. Az állatjóléti támogatási jogcím mértéke megemelésre kerül, azonban a visszamenőleges egységköltség emelésre az uniós szabályok értelmében nincs lehetőség, az emelés csak a 2022-es év tekintetében lesz alkalmazható.
3. A beruházási támogatások részét képező állatlétszám- és munkaerőmegtartási kötelezettség enyhítését az Európai Bizottság a 2014-2020 időszakra nem engedélyezte. A költségnövekmény elszámolásának lehetőségéről kormányzati szintű egyeztetések vannak folyamatban.
4. A kedvezményes kamatú, állami garanciavállalás mellett biztosított forgóeszközhitel lehetőségek meghirdetésre kerültek. A hitelkonstrukciók összefoglalója a Terméktanács weboldalán is elérhető az alábbi linken: <https://tejtermek.hu/cikkek/altalanos-hirek/az-allattenyesztési-agazat-szamararendelkezesre-allo-kedvezmenyes-forgoeszkoz-finanszirozasi-konstrukciok>
5. A folyadéktej feldolgozást, illetve verseny- és exportképes, minőségi feldolgozott termékek előállítását elősegítő feldolgozóipari beruházásokat vonatkozásában a kérelmek elbírálását és a kifizetések felgyorsítását illetően a közelmúltban jelentős előrelépés történt a Magyar Államkincstár közreműködésével.

6. A termelők érdekérvényesítő képességének erősítése érdekében a jelenleg nem támogatott termelői szervezetek működésének támogatását a KAP szabályok nem teszik lehetővé.

A szaktárca bíz abban, hogy a jelenleg több ágazat életét is megkeserítő válsághelyzet nem bizonyul tartósnak és a közösen elért eredményeket nem fogja veszélybe sodorni. Arról biztosítottak, hogy a piaci viszonyok normalizálódásáig a tejágazat számára minden szinten maximális segítséget fognak nyújtani.

2021. október 18-án Orbán Viktort, Magyarország miniszterelnökét is megkereste a Terméktanács elnöke. A levélben tájékoztatást kapott a Miniszterelnök a tej és tejtermékek piacán a termelést, a hatékony működést, esetenként még a fennmaradást is veszélyeztető folyamatokról. Lapzártáig nem érkezett meg a válasz.

ÚJ TAGI BELÉPÉS

Előző számunkban beszámoltunk azon eseményről, mely szerint a Lidl Magyarország Bt., mint kiskereskedő tag szervezetünkbe történő belépése mellett a feldolgozói oldalon is sikerült tagsági körünket bővíteni, hiszen a Kőröstej Kft., a Szarvasi Mozzarella Kft., valamint a Csengő Manufaktúra Kft. is bizalmat szavazott szervezetünknek és a csatlakozás mellett döntött. Az elmúlt hónapban ismét nőni tudott a Terméktanács feldolgozói tagjainak száma, hiszen a Savencia Fromage & Dairy Hungary Zrt. is belépett szervezetünkbe, így már nem csak a Magyar Tejipari Egyesülés révén közvetett tagként, hanem rendes tagként is üdvözölhetjük köreinkben.

Ugyancsak meghatározó szervezetünk életében, hogy a Spar Magyarország Kereskedelmi Kft. is jelezte belépési szándékát a Terméktanácsba, így ezen belépéssel elmondható, hogy az elmúlt években minden kiskereskedelmi lánc csatlakozott a Tej Terméktanácshoz.

A TEJ SZAKMAKÖZI SZERVEZET ÉS TERMÉKTANÁCS KÖZLEMÉNYE AZ ALAPÁRRÓL

A Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács Elnöksége 2021. október 19-i határozatában úgy döntött, hogy a 2021. április 1. napjától 2022. március 31. napjáig tartó időszakra az alapár éves átlagára – 2021. július 12-i szavazásán – meghatározott 110 Ft/kg-os prognózist nem módosítja.

Az Elnökség a „kvótaév” harmadik negyedében (2021. október-december) 115 Ft/kg átlag alapár alakulást jelez előre.

INTENZÍV EGYEZTETÉSEK ZAJLOTTAK

A kialakult tejpiaci helyzet miatt – akárcsak a tavaszi időszakban – intenzív személyes és online egyeztetés és megbeszélés sorozat zajlott az elmúlt hónapban. Az egyeztetések tejtermelő/feldolgozói tárgyalásokkal kezdődtek, később már a kiskereskedő tagok bevonásával elnökségi ülés formájában folytatódtak. Ezt követően a Kereskedői Tagozat és a Kereskedelmi és Marketing Bizottság is ülésezett online formában.

Szintén fontos egyeztető megbeszélés zajlott október közepén a Terméktanács szervezésében az óvoda- és iskolatej program legjelentősebb szállítóinak részvételével, ahol a jelenlévők áttekintették az óvoda- és iskolatej program helyzetét, egyúttal megfogalmazták azokat a pontokat, ahol az Agrárminisztérium sürgős segítségét kéri.

RÖGÖS TÚRÓ PÁLYÁZAT

A Terméktanács Titkársága – a „Minőségrendszerekhez kapcsolódó előállítói, termelői csoportosulások tájékoztatási és promóciós tevékenysége” című (VP3-3.2.1-21 kódszámú) felhívás alapján – összeállította és 2021. augusztus 5-én benyújtotta a Rögös túró pályázatát.

A pályázat címe: *„A hagyományosan sokszínű Rögös túró – élmény az édestől a sósig és a főfogástól a desszertig”*

A projekt tervezett indulása 2022. január 1., befejezése 2023. december 31.

Az igényelt támogatás (Ft): 226 198 000. Az önerő – saját forrás (Ft): 96 942 000.

A pályázat elbírálása folyamatban van, a Magyar Államkincstár várhatóan december elején dönt a projekt támogatásról, azonban ahhoz, hogy a pályázatban vállalt 2022 januári indulás biztosított legyen – bízva a pozitív határozatban – a Titkárság megkezdte a projektelőkészítéssel kapcsolatos tervezői munkát. Egyeztető megbeszélések indultak a kampány arculat, a képi világ és a key visual kialakításáról, valamint megfogalmazásra kerültek az elsődleges és másodlagos üzenetek. A kampánystratégia kialakult, a kommunikációs fázisok a pályázatban rögzítésre kerültek.

„A TEJ? AZ TEJ.” KAMPÁNY

2021. június 7-én „A tej? Az tej.” elnevezéssel integrált proaktív kommunikációs kampány vette kezdetét. A kampány célja, hogy a médiában az erre fogékony fogyasztók kiegyensúlyozott tájékoztatást kapjanak/kaphassanak, fontos cél a fogyasztók szemlélet-formálása, valamint hiteles tájékoztatása a tej és tejtermékek egészséges táplálkozásban betöltött szerepéről. A kampány során együttműködő partnerünk a Magyar Dietetikusok Országos Szövetsége.

A kampányt az ősz folyamán az alábbi megjelenésekkel támogatjuk:

- **„Dietetikusunk válaszol”**

Ismétlő, figyelemfelhívó jelleggel újból meghirdettük a közösségi média oldalakon a fogyasztói kérdések megválaszolására létrehozott oldalunkat, ahová a témával kapcsolatos fogyasztói kérdéseket várjuk. A beérkezett kérdéseket egyenként, valamint összesítve videóüzenet formájában válaszolja meg dietetikusunk. A lehetőséggel arra buzdítjuk a fogyasztókat, hogy merjenek kérdezni, nincs rossz kérdés, szervezeteink mindenre hiteles választ adnak.

Eddig összesen 57 db különféle fogyasztói kérdés érkezett és került megválaszolásra. Bizonyos kérdések esetében – azok speciális jellege miatt – a Nemzeti Élelmiszerlánc Biztonsági Hivatal, a Magyar Dietetikusok Országos Szövetsége, valamint az Magyar Tejgazdasági Kísérleti Intézet szakmai partnerként állt segítségünkre és adott hiteles választ.

- **Kérdezz-felelek videó**

Elkészült a kisfilm, amelyben az MDOSZ dietetikusa az elmúlt időszak során beérkezett legfontosabb fogyasztói kérdésekre videóüzenet formájában is választ adott. A videó novembertől a közösségi médiafelületeken és a YouTube csatornákon megosztásra, hirdetésre kerül. A kisfilm az alábbi linken megtekinthető: https://www.youtube.com/watch?v=ED_gL_5S0hl&t=5s

- **RTL Reggeli – TV2 Mokka – Tények plusz**

Október végén és november elején Abonyi Orsolya, az MDOSZ dietetikusa a Terméktanács ügyvezető igazgatójával közösen PR beszélgetés keretében tart tájékoztatót a kampány céljairól, eddigi eredményeiről.

- **Több, mint testőr – extra megjelenések**

A médiaajánlat szerint a kampány során két különböző témakörben készül PR cikk, ami két ütemben kerül kiküldésre tervezetten életmód, egészség, női célcsoportú, elsődlegesen webes felületeken.

- **PR cikk**

A Terméktanács egy fizetett PR cikket is megjelentet a témával kapcsolatban, november első heteiben.

AMC TEJPROMÓCIÓ

2021. október 27-én az Agrárminisztérium az Agrármarketing Centrum és a Tej Terméktanács részvételével sajtótájékoztató került megrendezésre a Scruton közösségi térben. A rendezvényen tiszteletét tette és beszédet mondott Tarpataki Tamás, az Agrárminisztérium agrárpiacért felelős helyettes államtitkára, Ondré Péter, az Agrármarketing Centrum ügyvezetője, továbbá a Tej Terméktanács ügyvezető igazgatója, Harcz Zoltán.

A 2021 novemberében zajló – AMC által finanszírozott és a Tej Terméktanács szakmai irányítása mellett folytatott – tejfogyasztást ösztönző kampány a tejre és a tejből készült termékekre, mint egészséges tápanyagforrásokra hívja fel a figyelmet.

Az AMC tejkampánya a Terméktanács által folytatott „A tej? Az tej.” kampány céljait erősítő, edukációs tartalommal futó, nyereményjátékkal és influencer támogatással kerül megvalósításra. A játék rádiópottal, online hirdetésekkel kerül támogatásra, továbbá fizetett hirdetések, PR cikkek, interjúk segítségével kerül hangsúlyozásra a tej egészséges, pozitív hatása.

Országos nyereményjáték

A kampány egyik meghatározó eleme a **„Nagy Tej Kvíz”** címmel indított országos nyereményjáték volt. A játék során a tejjel és a tejtermékekkel kapcsolatos kérdésekre kellett a játékosoknak helyes választ adniuk, majd a regisztrációt követően részt vehettek a nyeremény sorsoláson.

A játék időtartama: 2021. november 10-17.

Nyeremények: 1 db Tejszív logós termékekkel teli hűtőszekrény, valamint 10 db Tejszíves ajándécsomag

A játék az alábbi weboldalon volt érhető el: www.jatek.tejsziv.hu

A tej? Az tej. Tudatos fogyasztást ösztönöz a tejkampány – Sajtóközlemény

Fotó és nyitó oldali fotó: Pelsőczy Csaba

A tejre és a tejből készült termékekre, mint egészséges tápanyagforrásokra hívja fel a figyelmet az Agrárminisztérium, az Agrármarketing Centrum és a Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács együttműködésével megvalósuló kampány novemberben. Céljuk a minőségi tej és tejtermékek belföldi fogyasztásának ösztönzése, illetve a tudatos választás és vásárlás népszerűsítése.

Magyarországon évente folyamatosan emelkedik a tej és tejtermékek átlagfogyasztása, jelenleg éves szinten csaknem 60 liter tejet, és több mint 20 kg tejterméket fogyasztunk fejenként, ami azonban – főként tejtermékek tekintetében – elmarad az uniós átlagtól. A kampány éppen ezért a tej és tejtermékek fogyasztásának fontosságával, illetve pozitív élettani hatásaival ismerteti meg a lakosságot.

Tarpataki Tamás, az Agrárminisztérium agrárpiacért felelős helyettes államtitkára kiemelte, hogy a tejágazat az egyik legalapvetőbb ágazata a mezőgazdaságnak és az élelmiszeriparnak. A tejágazat a pandémia alatt és jelenleg is helyt tudott állni, ami a tejtermelőknek és a szakmaközi szervezeteknek köszönhető.

Az ágazat stabil működéséhez a szaktárca támogatása mellett elengedhetetlenek a Terméktanács és az Agrármarketing Centrum ösztönző kampányai. Hozzátette, hogy a tej- és tejtermékek kiemelkedően fontosak a fejlődő szervezet számára, hiszen számos jótékony élettani hatásuk van.

Ondré Péter, az Agrármarketing Centrum ügyvezetője kiemelte, „A tej? Az tej. – Minden ízében szeretjük” tejfogyasztást ösztönző, edukatív kampány célja a tinédzserek, fiatalok és fiatal felnőttek informálása is. A kampány során bannerekkel, PR cikkekkel, social média tartalmakkal és influencer együttműködésekkel lesznek jelen az online térben. Emellett egy online játékot is fejlesztenek, amelyet rádiókampány fog támogatni, valamint a kampány egyes elemeivel közterületeken is találkozhatunk, sőt „Tejszív” kifestőt is készítenek óvodásoknak és iskolásoknak.

A tejfogyasztás fontossága kapcsán kiemelte, a tej fehérjéi teljes értékűek, könnyen emészthetők és jól hasznosulnak. A jó minőségű fehérjék pedig megfelelő mozgásmennyiség mellett védik az izomrendszert, növelik az állóképességet és javítják az immunrendszer állapotát is.

Harcz Zoltán, a Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács ügyvezető igazgatója elmondta, nyolc éve dolgoznak azért, hogy az általuk működtetett Közösségi Marketing Alap segítségével elősegítsék és ösztönözzék a fogyasztók több, gyakoribb és tudatosabb tej- és tejtermék fogyasztását, valamint a tejtermékek sokféleségének bemutatásával és megszerettetésével segítséget nyújtsanak az egészségtudatos táplálkozás kialakításában.

Az elmúlt év megpróbáltatásai kihívások elé állították a tejágazat valamennyi szereplőit, mind a tejtermeléssel, mind pedig a tejfeldolgozással foglalkozó gazdaságok működése nagy mértékben nehezedett. Ebben az általános költségnövekedéssel terhelt gazdasági környezetben minden segítség duplán számít a szektor számára, és minden egyes lépés egyben befektetés a jövőbe. Az ágazat valamennyi szereplőjét felelősségteljes együttműködésre ösztönzik, ami elengedhetetlen feltétele pozitív jövőképüknek.

KÖZÖSSÉGI MÉDIA

A Tejszív kampány kommunikációja a közösségi média oldalakon folyamatosan és aktívan zajlik. Az oldalakon a Tejszív logó folyamatos kommunikációja mellett receptek, tej és tejtermékekkel kapcsolatos tájékoztató információk, valamint az egészséges életmóddal kapcsolatos hasznos ötletek kerülnek bemutatásra. A www.facebook.com/tejsziv oldalt közel 33 ezer, a www.instagram.com/tejsziv oldalt pedig közel 1 600 fő követi.

ÁRALAKULÁS

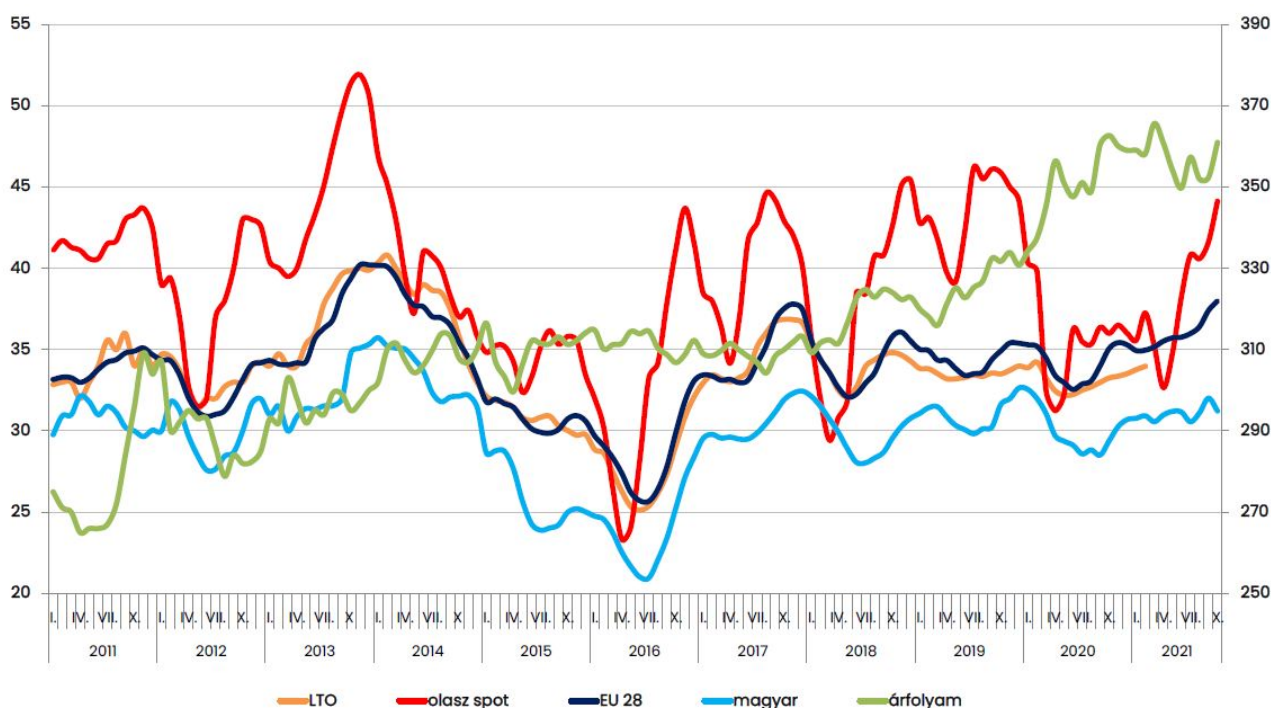
Az EU nyerstej átlagárának február óta tartó emelkedése júliust követően már nagyobb mértékben folytatódott, az augusztusi 1,2%-os javulást szeptemberben közel 3%-os emelkedés követte. Az Európai Bizottság becslése szerint októberben az ár további, 1,5%-ot meghaladó növekedése várható, amely így elérheti a kilogrammonkénti 38,00 eurocentet, 8,5%-kal meghaladva az egy évvel korábbi árszintet.

A hazai – euróban mért – átlagár augusztus és szeptember hónapokban az uniós átlagárhoz hasonlóképpen alakult, a növekedés mértéke (1,8 és 2,9%) még meg is haladta azt. Az októberi becsült ár ugyanakkor a forint nagyobb mértékű gyengülése okán 2%-ot meghaladó csökkenést mutat euróban, az MMO szerint. A hazai ár elmaradása az uniós árszinttől ezzel már 18%-os.

Az olaszországi spot piaci árak az augusztusi megtorpanás (-1%) kivételével május óta folyamatosan és nagy lépésekben emelkednek, az októberi 44,13 eurocent/kg ár már 22,5%-kal magasabb az egy évvel korábbi áránál. A spot piaci ár és az uniós átlagár közötti különbség 16%-ra emelkedett. Az LTO árfigyelésébe bevont nagyobb tejfeldolgozó vállalkozások felvásárlási áraiból számított átlagár továbbra is csak 2021 februárjáig áll rendelkezésre, az LTO havi nemzetközi tejár-összehasonlítását és közzétételét végző ZuivelNL és az EDF együttműködésének megszűnése okán.

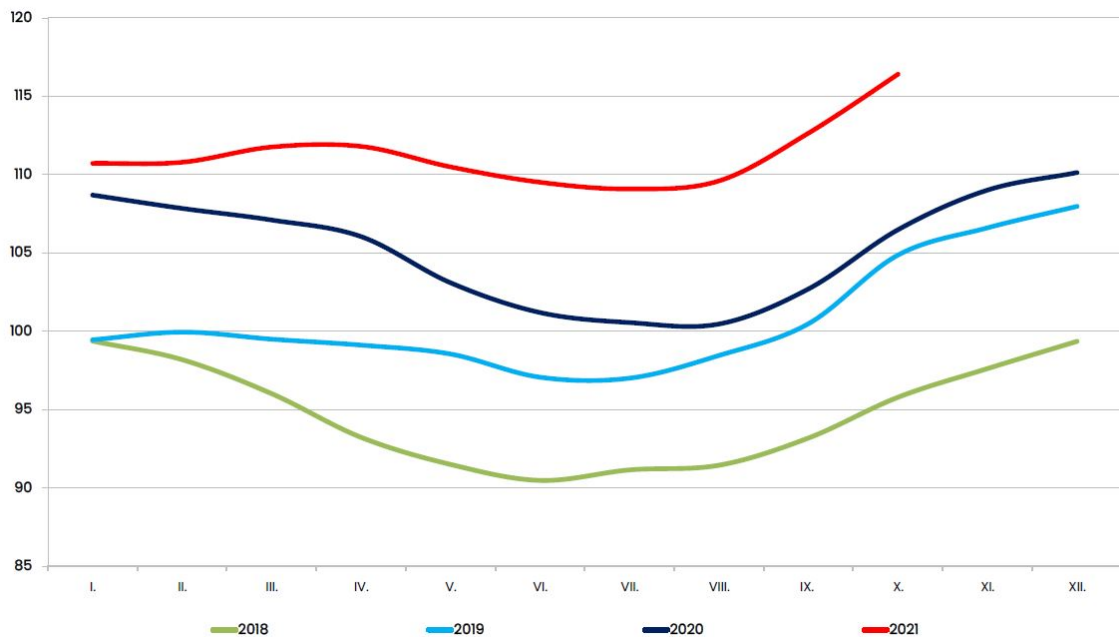
(A grafikonban szereplő adatok nem azonos beltartalomra vonatkoznak, de a tendenciák összehasonlíthatók.)

Az árak nemzetközi alakulása
(eurocent/kg, Ft/euro; MNB, LTO, MMO, CCIAA)

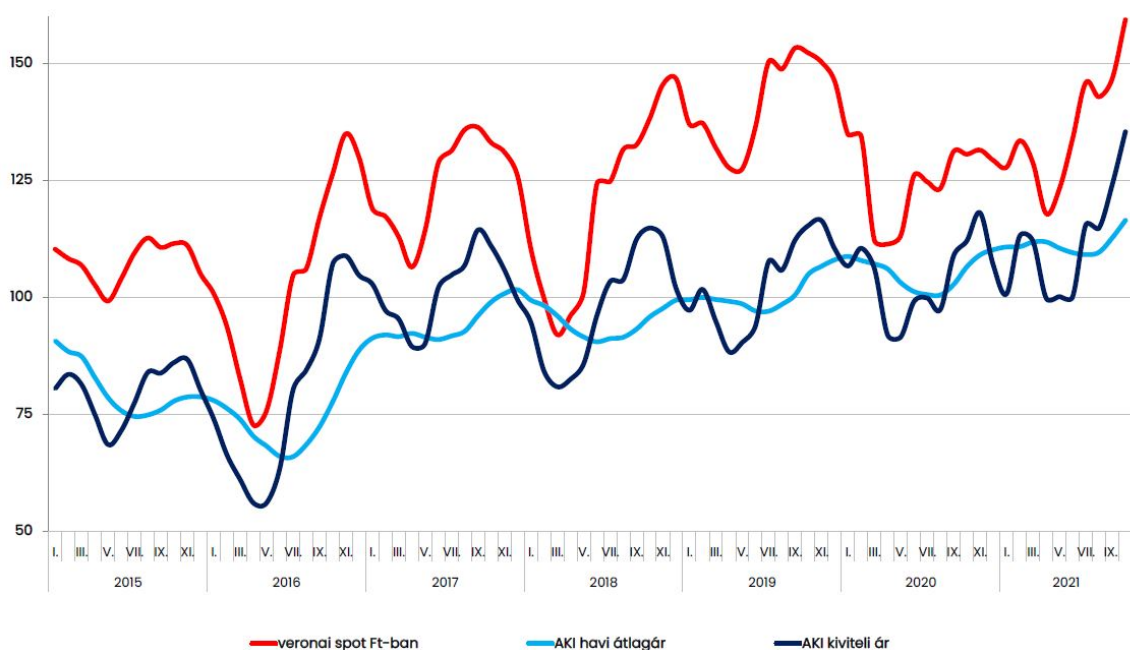
A nyerstej hazai felvásárlási árának 2020 szeptemberétől egészen 2021 áprilisáig tartó emelkedését követő negatív trend három hónap után megállt, augusztus óta az árak újból és egyre nagyobb mértékben növekednek. Az augusztusi 0,5%-ot szeptemberben már egy 2,8, októberben pedig további 3,3%-os emelkedés követte. Az októberi 116,41 Ft/kg ár ezzel az egy évvel korábbi árat már több mint 9%-kal meghaladva rekordmagas szintet ért el.

A nyerstej felvásárlási árának alakulása
(Ft/kg, AKI)

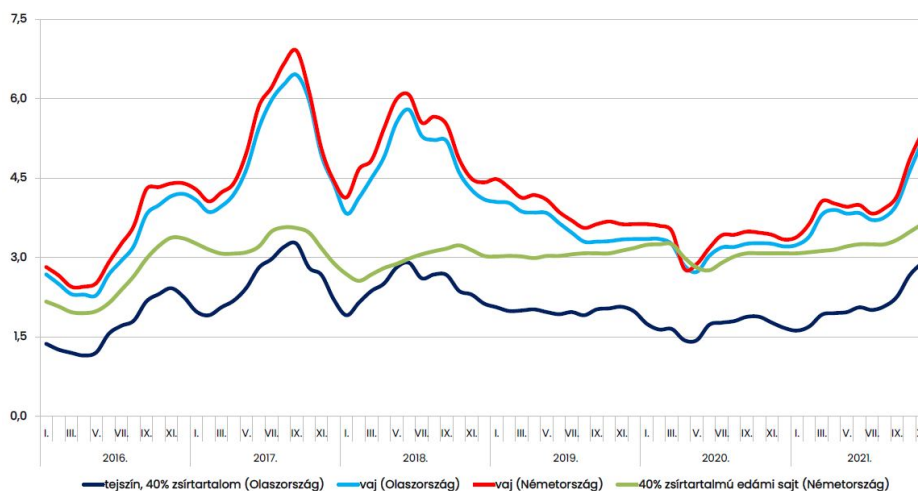
A piaci folyamatokra érzékenyebben reagáló hazai kiviteli árak szeptember és október hónapban az olasz spot árakra jellemző trend szerint alakultak, az árjavulás mértéke azonban jelentősebb volt annál. Szeptemberben 8, októberben pedig 9%-ot is meghaladó mértékben növekedett a hazai ár. Az októberi 135,33 Ft/kg kiviteli ár ezzel csaknem 21%-kal haladja meg az egy évvel korábbi árat. A hazai kiviteli árnak az olasz spot piaci ártól (forintban mérve) való elmaradása 15%-ra mérséklődött a korábban jellemző 20-25%-ról. Mindeközben – forintban – a kiviteli ár októberben már több mint 16%-kal a felvásárlási ár fölé emelkedett.

A spot, a magyar felvásárlási és kiviteli ár alakulása
(Ft/kg, AKI, CCIAA)

A spot piaci árak mellett az egyes tejtermékek uniós átlagárainak alakulása is hatással van a hazai piaci folyamatokra, árakra. Valamennyi vizsgált tejszír alapú termék ára augusztus óta határozott növekedést mutat, még az addig inkább stagnáló sajt áraknál is megindult az emelkedés. Az októberi árak a vaj és a tejszín piacán már 15%-ot meghaladó mértékben emelkedtek, és a sajt ára is 4%-ot javult. A november közepi adatok az árak növekedésében egy kismértékű mérséklődést mutatnak: az olaszországi tejszín ára 9, az olaszországi vaj ára 12, a németországi vajé pedig 11%-ot emelkedett előző hónaphoz viszonyítottn, míg a németországi sajt árjavulása továbbra is 4%-os. Ezzel az egy évvel ezelőtti árakhoz viszonyított növekedés mindegyik termék esetében jelentős mértékben megnőtt: az olasz piacon a tejszín ára 64, a vaj ára 59%-kal, míg a német piacon a vaj ára 56, a sajt ára pedig 16%-kal magasabb, mint 2020 novemberében.

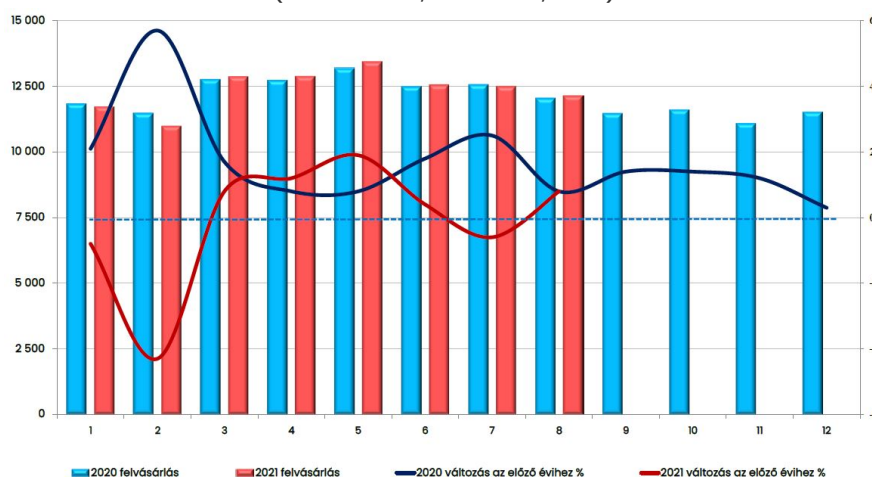
A vaj, a tejszín és a sajt Európai Unió árá
(EUR/kg, Clal)

TERMELÉS, FELVÁSÁRLÁS

Az Európai Unió tejfelvásárlásának növekedése 2020 év egészében folyamatos volt, majd 2021 első két hónapjának visszaesését (-1 és -4,3%) követően márciustól egészen júniusig újra a növekedés volt a jellemző. A júliusi 0,6%-os mérséklődés átmenetinek bizonyult, miután az augusztus újabb, ezúttal 0,8%-os növekedést hozott a felvásárolt mennyiségben. Mindezek következtében 2021 első nyolc hónapjának felvásárlása összességében gyakorlatilag megegyezik (-0,02%) az előző év azonos időszakában felvásárolt mennyiséggel.

Tejfelvásárlás az Európai Unióban
(ezer tonna, százalék; Clal)

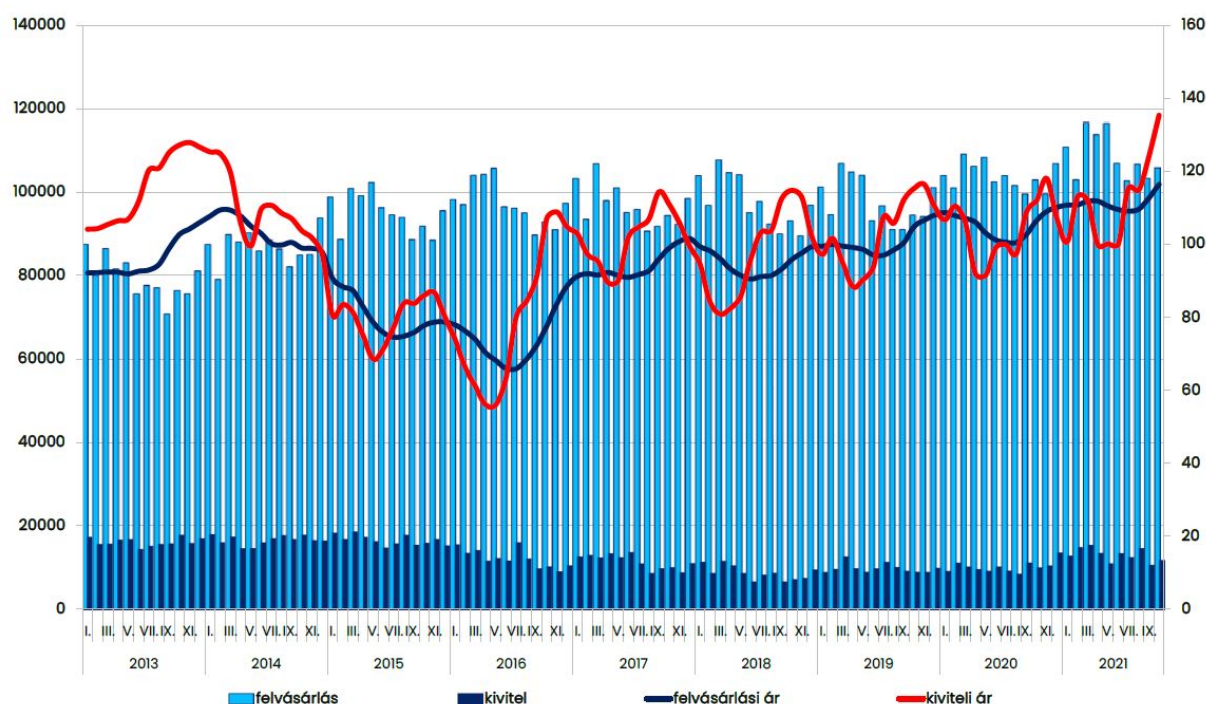
Az AKI adatai alapján a Magyarország felvásárlását 2019 szeptemberétől jellemző pozitív trendet megtörő 2021. júliusi mérséklődés az uniós mintát követve átmenetinek bizonyult: az augusztusi 5%-os felvásárlás növekedést követően szeptemberben 3,8, októberben 2,8%-kal több mennyiség került felvásárlásra előző év azonos időszakához mérten.

Az első tíz hónap felvásárlása így összességében 4,5%-kal magasabb 2021/2020. viszonylatában. A nyerstej kivitel tekintetében a 2020 negyedik negyedében tapasztalt emelkedés 2021-ben határozottan folytatódott, egyedül szeptember hónapban volt tapasztalható egy 5%-os visszaesés előző évhez képest, amelyet októberben már újra növekedés (+18%) követett. Az első tíz hónap nyerstej kivitele így összességében 33%-kal magasabb, mint 2020 azonos időszakában. A kiviteli arány 11%-os.

A nyerstej hazai felvásárlási ára augusztus óta újra folyamatosan emelkedik, három hónap alatt csaknem 7%-ot javulva elérte az elmúlt tíz év rekordjának számító 116,41 Ft/kg árat.

Mindeközben a kiviteli ár is csúcsot döntött, az októberben elért 135,33 Ft/kg árnál magasabb áron korábban nem került exportra nyerstej. A két ár közötti különbség is nőtt, a kiviteli ár 16%-kal haladja meg a felvásárlási árat.

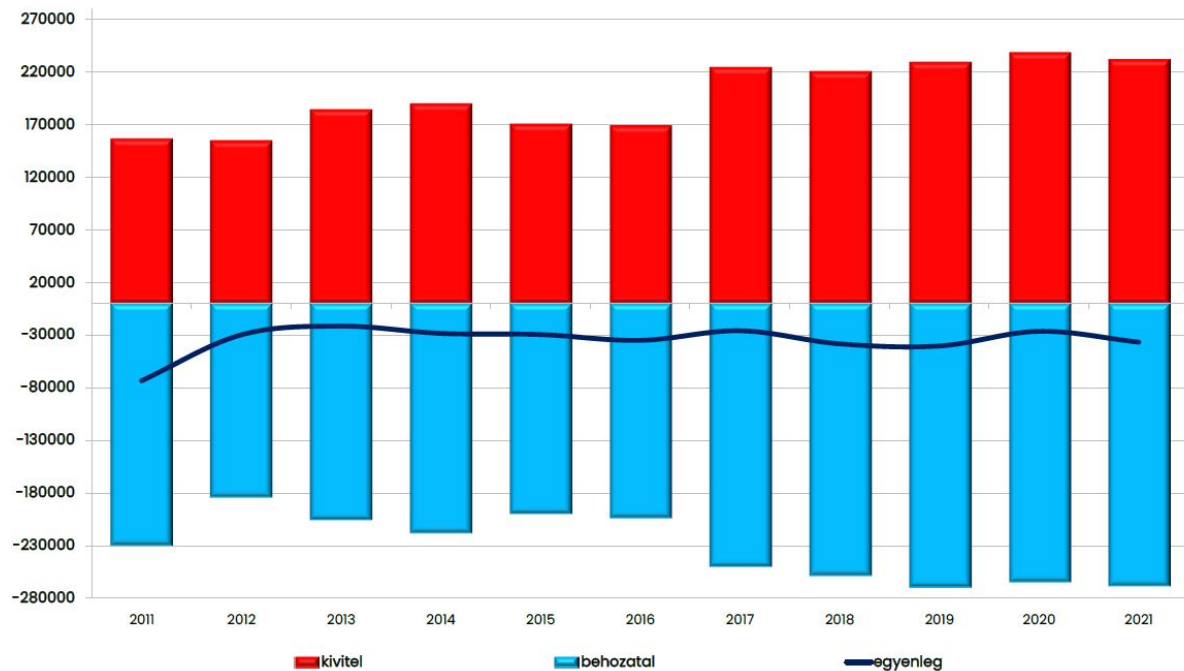
A felvásárlás és a kivitel alakulása (tonna, Ft/kg; AKI)

KERESKEDELEM

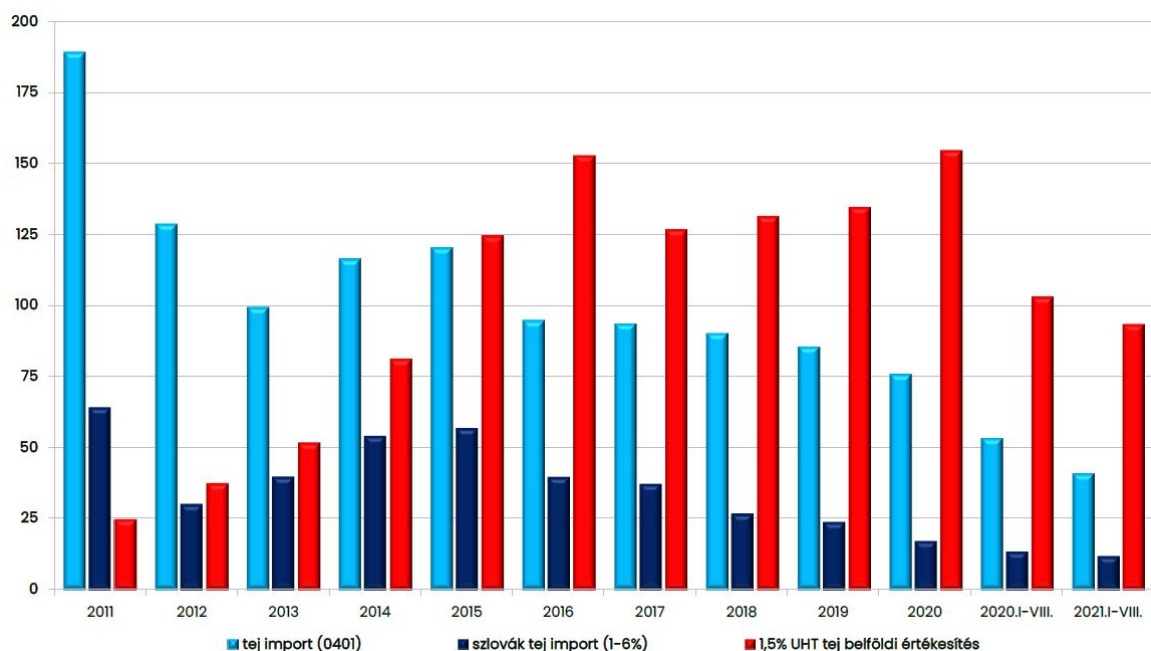
A tej és tejtermékek külkereskedelmében 2021 első nyolc hónapjában az export 3%-kal mérséklődött, míg az import 1%-kal emelkedett euróban kifejezve 2020. évhez mérten. Az import vonatkozásában ez az érték gyakorlatilag megegyezik a 2019. évvel (-0,4%), míg az export értéke a 2019. évi értéket alig több mint 1%-kal haladja meg. Külkereskedelmi egyenlegünk kissé romlott, míg 2020 első nyolc hónapjában 11%-kal magasabb értékben importáltunk tejterméket, mint amennyi exportra került, 2021 első nyolc hónapjában ez az arány csaknem eléri a 16%-ot.

Tej és tejtermékek külkereskedelme I-VIII. hó (ezer euró, KSH)

A hazai folyadéktej fogyasztás 2021 első nyolc hónapjának adatai alapján nagyobb mértékben mérséklődött, a fogyasztás szempontjából nagy arányt képviselő 1,5% zsírtartalmú UHT tej belföldi értékesítése 9%-kal volt kevesebb, mint előző év azonos – rekord magas bázisértékeket produkáló – időszakában. Ugyancsak csökkent a fogyasztói folyadéktej importja, a visszaesés azonban még jelentősebb, 23%-os. Mindeközben a hazai fogyasztói tej piacon leginkább jellemző szlovák tej behozatal 12%-kal csökkent 2020. évhez viszonyítva.

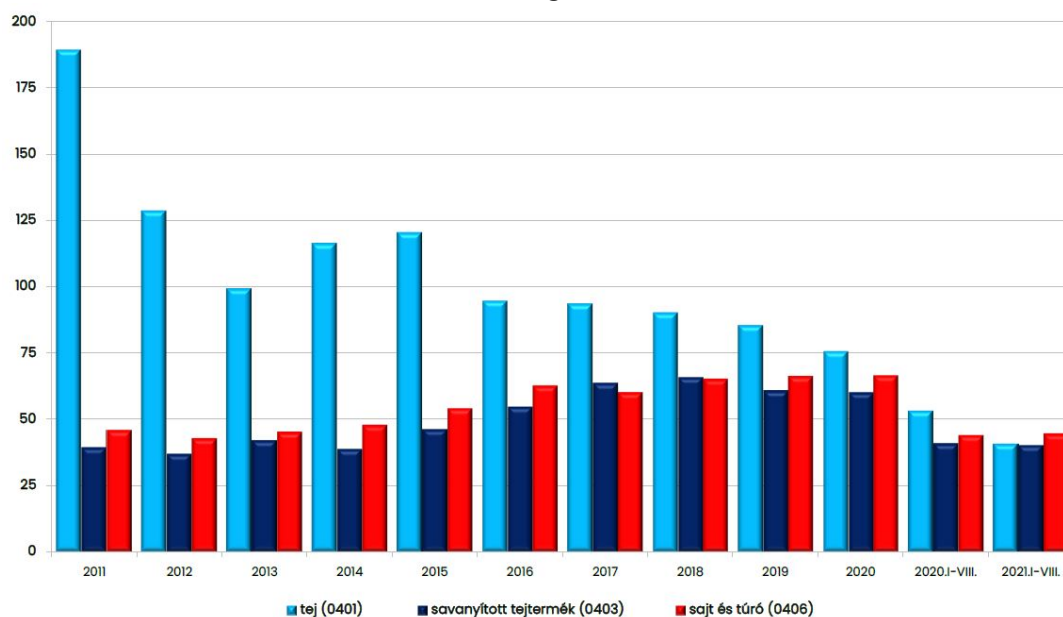
Tej import és a belföldi értékesítés (ezer tonna, millió liter; KSH, AKI)

A főbb tejtermékek közül a korábban az import tekintetében első helyezett fogyasztói tej behozatalának csökkenése folytatódik, az első nyolc hónap vonatkozásában 23%-kal kevesebb mennyiség érkezett hazánkba 2021./2020 viszonylatában. Ugyanezen időszakban a magasabb feldolgozottságú termékek közül a savanyított tejtermékek esetében csökkent (-2%), a sajt és túró kategóriában azonban növekedett (+1%) az import mennyisége. Mindezek következtében sajt és túró importja közel 9%-kal haladja meg a hazánkba érkezett tej mennyiségét, míg a savanyított tejtermékek importált mennyisége 1,5%-kal marad el attól.

Tejtermékek behozatala I-VIII. hó

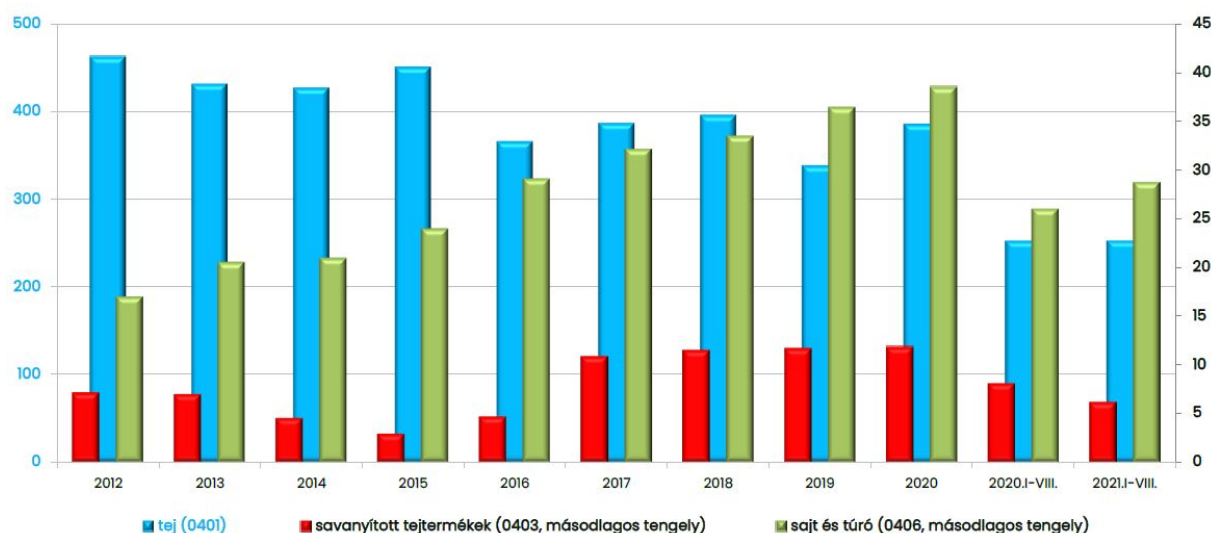
(millió kg, KSH)

Az export struktúránkban a korábbi években tapasztalt, a magasabb feldolgozottságú termékek kivitele irányába történő pozitív irányú elmozdulás 2020. évben visszafordult, folyadéktej exportunk közel 15%-kal emelkedett 2020/2019 viszonylatában. A 2021. január-augusztusi adatok nem mutatják a trend nagymértékű változását, tejexportunk megegyezik az előző évi mennyiséggel. Kismértékű (+2,3%) növekedés tapasztalható összességében a magasabb feldolgozottságú termékek kivitelében, külön vizsgálva azonban jelentősebb az elmozdulás: az egy évvel korábbi mennyiségekhez képest a sajt és túró exportja 10%-kal emelkedett, míg a savanyított tejtermékeké 24%-kal csökkent.

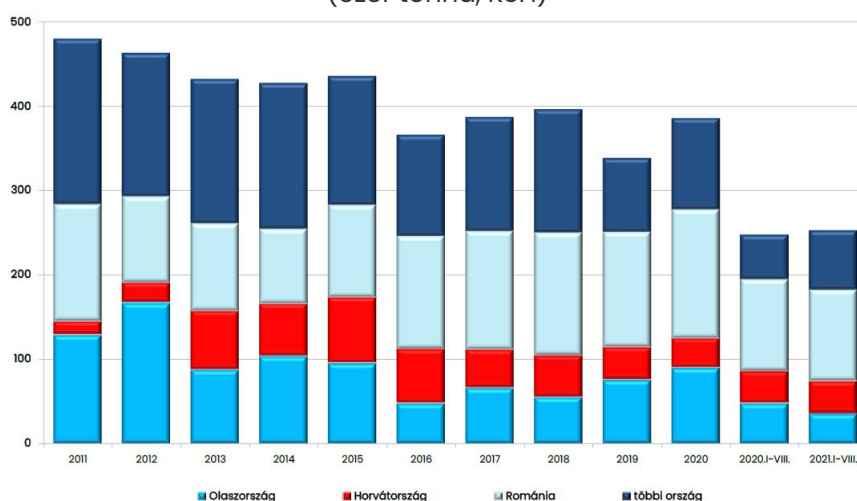
Tejtermékek kivitele I-VIII. hó

(millió kg, KSH)

A főbb célországok felé irányuló – a 0401 vámtarifaszám alá tartozó – tejkivitel tekintetében 2021 első nyolc hónapja a célpiacok közül Olaszország esetében hozott nagyobb mértékű változást: az olasz export a 2020. évi emelkedést követően 26%-kal csökkent. A Horvátországba irányuló export a nyári hónapokban újra megerősödött, az első nyolc hónap vonatkozásában 2%-os a növekedés 2021/2020 viszonylatában. A romániai kivitel gyakorlatilag változatlan, 1%-os mérséklődés mutatható csak ki az elmúlt évek tekintetében legmagasabb exportszámokat produkáló 2020. évhez képest az első nyolc hónap tekintetében. A romániai kivitel részaránya az összes exportból ezzel közelíti a 60%-ot, a horvát export pedig 21%-os részarányával meghaladja az olaszországi exportot (19%). A főbb célpiacok felé irányuló kivitel csökkenése, illetve stagnálása ellenére teljes tejexportunk 2%-kal növekedett 2021/2020 viszonylatában, köszönhetően a többi exportpiac (pl. Lengyelország, Németország, Hollandia, Bulgária stb.) felé irányuló kivitel jelentősebb (+33%) növekedésének.

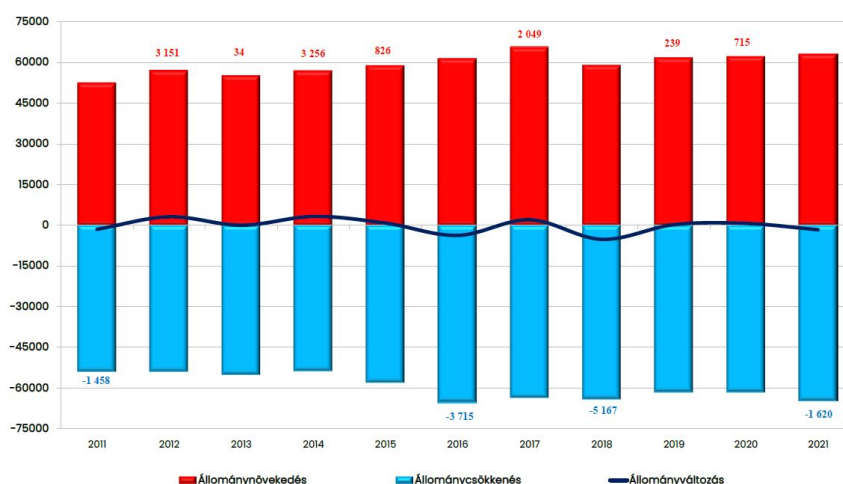
Tejkivitelünk iránya I–VIII. hó
(ezer tonna, KSH)

TERMELÉSI ALAPOK

A tehénállomány 2020-ról 2021-re gyakorlatilag nem változott, 2021 első tíz hónapjában azonban már kismértékű mérséklődés tapasztalható. A január és október közötti időszakban a tehénkivonások száma 5%-kal emelkedett, amelyet az üszővásárlások (+27%), valamint az állománypótlás szempontjából meghatározó üszőbeállítások számának (+0,4%) növekedése már nem tudott kompenzálni, ez pedig az állomány 0,9%-os csökkenését eredményezte 2021 első tíz hónapjában 2020. évhez viszonyítottn.

Állományváltozás I–X. hó
(egyed, ÁT Kft.)

EU TEJPIACI HELYZET – 2021. OKTÓBER - MMO

Termelés

Az Európai Tejpiaci Megfigyelőközpont (MMO) legfrissebb felvásárlási adatai alapján az EU tejfelvásárlása 2021 augusztusában 0,8%-kal (+102.000 tonna) emelkedett 2020 azonos időszakához képest. Németországban 0,7%-kal (-18.000 tonna) csökkent, míg Franciaországban 1,1%-kal (+21.000 tonna) növekedett a felvásárlás. Az első nyolc hónap vonatkozásában az EU összes tejfelvásárlása megegyezik 2021/2020 viszonylatában (a szökőévből adódó korrekció +0,4%).

A 2021 augusztusában felvásárolt nyerstej 4,4%-a organikus termelésből származott (21 tagállam összesített adatai alapján). Az organikus nyerstej részaránya a legmagasabb Ausztriában (18,7%), Svédországban (17%) és Dániában (12,7%), míg a legalacsonyabb Lengyelországban (0,2%) és Portugáliában (0,3%).

Csökkent a főbb tejtermékek előállítására: a teljes tejpor (-10,9%), a sovány tejpor (-3,4%), a vaj (-1,1%), a fogyasztói tej (-0,5%) és a savanyított tejtermékek (-1,9%) termelése is visszaesett. Emelkedett ugyanakkor a sajt (+2,2%), a tejszín (+2,2%) és még jelentősebben a sűrített tej (+3,6%) előállítására 2020 első nyolc hónapjához viszonyítottn.

Árak

Az EU 2021. augusztusi súlyozott nyerstej átlagára az előző havi árhoz képest 1,1%-ot javulva elérte a 36,4 eurocent/kg-ot. Ez az ár 10%-kal magasabb az egy évvel korábbi árnál és 11,6%-kal haladja meg az elmúlt öt évben mért augusztusi átlagárát. A tagállami becslések szerint 2021 szeptemberében a tejár tovább (+1%) emelkedve eléri a 36,8 eurocent/kg-ot.

Az organikus tehéntej átlagára 2021 augusztusában a legmagasabb Cipruson (112,3 ec/kg), Olaszországban (53,5 ec/kg) és Hollandiában (50,3 ec/kg) míg a legalacsonyabb a Balti államokban (Lettország 29,8 ec/kg, Észtország 31,9 ec/kg, Litvánia 35,4 ec/kg) 21 tagállam jelentése alapján.

A tejtermék árak – a 2021. október 27-i adatok szerint – az előző egy hónap során emelkedtek: a vaj ára 15,6%-kal 475 EUR/100kg-ra, a sovány tejpor ára 8,9%-kal 289 EUR/100kg-ra, a teljes tejpor ára 7,2%-kal 353 EUR/100kg-ra, a savópor ára pedig 1,1%-kal 100 EUR/100kg-ra emelkedett.

Javultak a sajt árak is: a cheddar ára 0,7%-kal 328 EUR/100kg-ra emelkedett, míg az edáminál 3,5, a goudánál pedig 3,3%-kal javultak az árak.

A kivételt az emmentáli sajt jelenti, amelynek ára 0,6%-kal csökkent egy hónap alatt.

A világpiacon – a 2021. október 17-i adatok alapján – a tejporok és a vaj ára is emelkedett a megelőző két hét alatt, míg a cheddar sajt ára kismértékben csökkent az EU-ban és az USA-ban. Az EU árai jelenleg a legversenyképesebbek a sovány tejpornál és a cheddar sajtnál, míg vajára a legmagasabb. A teljes tejpornál Óceánia, a sovány tejpornál pedig az USA a legversenyképesebb exportőr.

Külkereskedelem

A 2021. január – augusztusi időszakban az EU-27 exportja (az UK exportot nem számítva) csökkent a vaj (-17%), a vajolaj (-29%), a teljes tejpor (-11%) és a sovány tejpor (-3%) esetében, de emelkedett a sajtnál (+7%), a sűrített tejnél (+2%) és a savópornál (+7%). A teljes EU-27 export (nem számolva az UK exportot) tej egyenértékben kifejezve 3%-kal volt alacsonyabb, míg értékben 2%-kal magasabb 2020 első nyolc hónapjának exportjánál.

Világpiac

Új-Zéland tejtermelése 2021 augusztusában (a 2021/22-es szezon harmadik hónapjában) 4,8%-kal volt alacsonyabb, mint 2020 júliusában, míg a teljes szezon (június-augusztus) tekintetében 2,4%-os a csökkenés.

A tej ára júliusban előző hónaphoz képest stabil maradt, a 35,91 eurocent/kg ár az egy évvel korábbi árnál 24,6%-kal magasabb.

Ausztrália 2021. augusztusi tejtermelése (a 2021/22-es szezon második hónapjában) 3,7%-kal csökkent a 2020. augusztusi termeléshez viszonyítottn, míg a július-augusztusi összesített termelésben 3,6%-os az elmaradás.

Az USA tejtermelése 2%-kal volt magasabb 2021 augusztusában előző évhez képest, ezzel az év első nyolc hónapjában 2,2%-os az összes termelésnövekedés. Az augusztusi nyerstej ár 2,4%-ot csökkenve 34,4 eurocent/kg-ról 33,45 eurocent/kg-ra süllyedt, amely ár 18,8%-kal alacsonyabb a 2020. augusztusi tejárnál.

(https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/farming/documents/milk-market-situation-presentation_en.pdf)

RÖVID TÁVÚ ELŐREJELZÉS

Az Európai Bizottság Mezőgazdasági Főigazgatósága elkészítette soron következő, 2021. őszi rövid távú előrejelzését a 2021/2022. évre.

A COVID-19 elleni oltási kampány platófázisba ért, az Unió felnőtt lakosságának 73,4%-a felvette a vakcina második adagját is. A korlátozó intézkedések enyhítése és a lakossági megtakarítások lehetővé teszik a kereslet fellendülését.

Ahogy azt 2021 első féléve is alátámasztja, a gazdasági kilátások kedvezőek. Szakértők a nyári előrejelzésnél magasabb, 2021-re 5, 2023-ra 2,1%-os reál GDP növekedést prognosztizálnak az euró övezetben, amellyel a 2023-as reál GDP a 2019. évinél 4,8%-kal magasabb szintet fog elérni.

Az inflációs nyomás mindazonáltal egyre erősebb: az energia (+38%), a nyersanyag (+51%), a műtrágya (+78%) és legkiemelkedőbben a fuvarköltségek (+650%) drasztikus emelkedésen mentek át 2019 decembere és 2021 szeptembere között. Habár az Európai Központi Bank továbbra is optimista e téren, ezen ágazatok piaci folyamatainak szoros figyelemmel kísérése szükséges. Az infláció növekedését szakértők 2,2%-ban becsülik 2021. évre azzal, hogy 2023-ra a növekedés mértéke 1,5%-ra fog csökkenni.

Kereskedelmi oldalon az USA és Kína kereslete irányítja az uniós exportot, de az EU és az – első számú célpiacnak számító – Egyesült Királyság közötti kétoldalú kereskedelem is megerősödött néhány fennmaradó súrlódás, illetve a jövőbeni határellenőrzésekkel kapcsolatos bizonytalanságok ellenére is.

Tej termékpálya

A legeltetés szempontjából kedvező időjárási körülmények ellenére az EU tejtermelése állandó maradt a január-július közötti időszakban. Stabil harmadik és növekvő termelés jellemezte negyedik negyedévet feltételezve az Unió tejfelvásárlása mintegy 0,3%-kal fog emelkedni 2020. évhez viszonyítottnak. A tehénkivágások számának növekedését, és ezáltal a tejelő tehénállomány csökkenését (-0,9%) a hozam növekedése (+1,3%) kompenzálhatja. A növekedés üteme a korábbi előrejelzésekhez mérten kisebb, a takarmány költségek emelkedésének köszönhetően.

A stabil sajt árak és a különösen a kínai kereslet által a közelmúltban megerősödő egyéb

tejtermék árak pozitív hatással vannak az uniós nyerstej árra, amely április óta különösebb kilengések nélkül alakul. A kínai keresletben várható visszaesés, néhány ár-érzékenyebb piac potenciálisan alacsonyabb kereslete, valamint a következő hónapok tejtermelés növekedése az uniós nyerstej ár szezonális téli emelkedésének valószínűleg gátat fog szabni.

Továbbra is a sajt és a tejszín marad a fő feldolgozási opció a kedvező uniós exportjának köszönhetően. Mindemellett a vaj és a sovány tejpör termelésének növekedése is várható az elkövetkező hónapokban, amely valószínűleg elegendő lesz a belső kereslet fedezésére, mivel az uniós árak jelenleg kevésbé versenyképesek a világpiacra (különösen Afrika ár-érzékeny piacain és Ázsiában, ahol csökkent a kereslet). A fogyasztói tej termelésében a COVID-19 előtti csökkenő trend visszatérése várható a friss tejtermékek exportjának növekedése mellett.

Az uniós tejfelvásárlás lassú növekedése

Az enyhe hőmérsékletű és csapadékos nyár kedvező feltételeket biztosított a legelők számára Németország, Franciaország, Belgium, Hollandia, Írország és Lengyelország számos régiójában, miközben néhány esetben (pl. Franciaország észak-nyugati részén) éppen a csapadékos időjárás akadályozta a betakarítást. Mindeközben az EU déli területeit forróság és szárazság sújtotta, alacsony biomassza termelést eredményezve. Az EU tejtermelő országainak nagy részén jellemző, a legeltetés szempontjából kedvező időjárási folyamatok ellenére az EU összes tejfelvásárlása nem mutat nagy növekedést (-0,1% a január-júliusi időszakban).

Néhány tagállam (pl. Franciaország) mindeközben az organikus tej termelésének növekedéséről számolt be, amelyre a kereslet azonban továbbra is alacsony. Összességében az EU-27 tejfelvásárlása mintegy 0,3%-kal növekedhet 2021. évben, a harmadik negyedévben a 2020. évvel gyakorlatilag megegyező, a negyedik negyedévben azt meghaladó termeléssel.

A Németországban, Franciaországban és Hollandiában várható termelés-csökkenést az egyebek mellett Írország, Olaszország és Lengyelország termelés-növekedése kompenzálhatja.

A tehénkivágások számának növekedése a tejelő tehénállomány mérsékelt (-0,9%) csökkenését eredményezi, amelyet a hozamok növekedése (+1,3%) ellensúlyozni tud, a takarmányköltségek emelkedése következtében azonban a korábban előre jelzethez képest lassabb ütemben.

A 2022. évben normál időjárási körülményeket és a kereslet növekedését feltételezve az uniós tejtermelés nagyobb arányú (+0,6%) emelkedése várható a hozamok növekedése (+1,5%) és a tejelő tehénállománynak a 2021. évvel megegyező mértékű csökkenése mellett.

Stabil uniós nyerstej ár április óta

A viszonylag stabil uniós tejtermelés is közrejátszik a globális tejkínálat növekedésének egyensúlyozásában. Az USA tejtermelése a növekvő tehénállomány és hozamok miatt egyre emelkedik, ahogy Új-Zélandon is növekszik a termelés. Mindeközben a globális kereslet továbbra is erős, elsősorban Kínának köszönhetően, amely pozitívan hat a tejtermék árakra. Habár a Kínába irányuló import csökkenése várható az év végére a kikészletezések következtében, a globális tejtermék árak viszonylag magasak maradhatnak a trend szerint.

Miközben az uniós sajt árak az elmúlt hetekben gyakorlatilag nem változtak, más tejtermékek ára, különösen augusztust követően, folyamatosan emelkedtek. Szeptember közepén az uniós vaj ára mintegy 4.050 EUR/tonna volt, ahogy a sovány tejpor (2.650 EUR/tonna) és a teljes tejpor (3.250 EUR/tonna) uniós ára is jelentősen az előző évi szint felett alakult. Az erős kínai kereslet hatására az uniós savó ára is magasan alakult, az 1.000 EUR/tonnát közelíti.

A tejtermék árak ilyen alakulása pozitív hatással volt az uniós nyerstej árára is, amely április óta stabilan alakulva augusztusban elérte a 36 EUR/100kg árat, az egy évvel korábbi árat 9%-kal meghaladva. A kínai keresletben várható visszaesés, néhány ár-érzékenyebb piac potenciálisan alacsonyabb kereslete, valamint az év hátralévő időszakának tejtermelés növekedése az uniós nyerstej ár szezonális téli emelkedésének valószínűleg gátat fog szabni.

Az uniós sajt export további növekedése

Stabil uniós termelés mellett továbbra is a sajt a tejszír feldolgozásának fő csatornája (+2% termelésnövekedés január-július között). Az első félévben az UK-ba irányuló sajt export

csökkenését elsősorban az USA-ba (+18%) irányuló, valamint a kínai (+79%) és a svájci (+6%) export növekedése kompenzálta, miközben a japán és a dél-koreai export visszaesett előző évhez képest.

A következő hónapokban az export trend pozitív maradhat, különösen az USA és Kína irányába, a HORECA szektor gyors helyreállása következtében. Az uniós sajt export növekedése elérheti a 4%-ot. Mindeközben az EU belső felhasználása kisebb mértékben, mintegy 0,5%-kal emelkedhet, mivel a kereskedelmi értékesítések visszaesését a HORECA szektor sajt felhasználása csak részben képes kompenzálni. Mindez a sajttermelés mintegy 1%-os növekedését eredményezi, lassítva a jelenlegi trendeket és a tejszír más tejtermékekben való feldolgozását ösztönözve.

2022-ben a vendéglátóipari korlátozások további enyhítése és a home office egyre nagyobb arányú megszűnése az uniós belső felhasználás mérsékelt (+0,2%) növekedéséhez vezet az export további (3%) emelkedése mellett, amely az uniós sajttermelés 0,8%-os növekedését eredményezi.

Stabil uniós vajtermelés 2021. évben

A sajttermelés növekedése és a rendelkezésre álló korlátozott tejmenyiség az uniós vaj előállításában 1,3%-os csökkenést okozott a január-júliusi időszakban. A következő hónapokban a vajtermelés emelkedése várható, miáltal a 2021. évi termelés az előző évhez mérten viszonylag stabilan (+0,1%) alakul.

Az uniós vaj ár növekedése (2021. január-július: +20,7%) miatt az ár-érzékenyebb piacok csökkentik importjukat, az elmúlt évben rekordmagas uniós export 7%-os csökkenését okozva 2021. évben. A sajt felhasználáshoz hasonlóan az EU vaj fogyasztásának mintegy 0,6%-os emelkedése várható.

A 2022. évben az export javulását (5%), valamint a fogyasztás mérsékelt (0,3%) emelkedését prognosztizálják a vaj vendéglátóipari felhasználásának növekedése és kereskedelmi értékesítésének csökkenése mellett.

Az uniós fogyasztói tej trendjének ismételt csökkenése

A sajt mellett a tejszín volt a január-júliusi időszakban a tejszír feldolgozásának másik preferált opciója, ezzel a tejszín uniós termelése mintegy 2%-kal növekedett.

Mind az export (mintegy 40%-os növekedés, elsősorban Kína irányába), mind az uniós HORECA szektor helyreállása kedvezően hatott a termelésre. Összességében az uniós tejszín termelés növekedésének lassulása várható a vaj termelésének növekedése okán; 2021. évben elérheti a 1,5%-ot. Mindazonáltal ez még mindig elegendő az export és a belső kereslet kielégítéséhez, a 2020. évinél magasabb szinten.

A friss tejtermékek többi kategóriái közül a fogyasztói tej uniós termelése a 2020. évi rendkívüli növekedést követően várhatóan 0,5%-kal csökkenhet a belső kereslet visszaesése következtében. Hasonló trendet követ a joghurt. A joghurt számára az évek során kialakult egy egyre élesedő verseny más friss tejtermékekkel, amelyek számos funkcionális előnnyel is bírnak (pl. gazdag fehérjében, táplálkozási adalékanyagokban) és amelyekre a fogyasztóknál a joghurt könnyen felcserélhető.

A friss tejtermékek uniós exportjának további növekedése (+10%) várható 2020. évhez képest, amely növekedés 2022. évben – a mostani magas növekedési ütem okán – lassulhat. Az uniós fogyasztás a COVID-19 előtti trendhez fog visszatérni, különösen a fogyasztói tej esetében, ahol a 2020. évi trendváltozás átmenetinek bizonyult, 2022. évben 0,5%-os csökkenés várható.

Az uniós sovány tejpor export növekedése az ázsiai piacokon

A január-júliusi időszakban az EU sovány tejpor termelése elmarad a 2020. évi mennyiségektől (több mint 4%) a sajt termelés növekedésének

következtében. A következő hónapokban a vajtermelés várható növekedésével mérsékelten emelkedhet, amelynek mértéke elérheti az 1%-ot. Nőtt az EU elsőszámú exportpiaca, Kínába irányuló export, valamint egyebek mellett Indonézia, a Fülöp-szigetek és Jemen felé is, miközben az algériai és nigériai export visszaesett. A növekvő uniós sovány tejpor árak akadályozzák az EU versenyképességét. Az uniós export valószínűleg stabil marad 2021. évben, míg az EU-n belüli feldolgozóipari felhasználása enyhén (+0,5%) emelkedhet.

2022. évben az uniós export növekedhet (+3%) egyes célpiacokon újratöltve a készleteket és összességében támogatja a növekvő keresletet, különösen az ázsiai piacokon. Az Unión belüli feldolgozóipari felhasználás ugyancsak növekedhet és ez az uniós termelés emelkedését (2%) eredményezi.

A január-júliusi időszakban mind az uniós teljes tejpor termelés, mind az export kétszámjegyű csökkenést produkált a 2020. évi rendkívüli magas értékekhez viszonyítva. Az év végére a termelésvisszaesés 2%-ra csökkenhet a belső felhasználást (+0,7%) támogatva, miközben az export továbbra is negatív (-5%) marad.

2022. évben főképpen a belső felhasználás (+0,8%) generálja a termelés növekedését (+0,5%), míg az export stabilan alakul.

(Forrás: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/facts-and-figures/markets/outlook/short-term_en)

COPA-COGECA TEJ- ÉS TEJTERMÉK MUNKACSOPORT

A Copa-Cogeca 2021. október 21-i Tej és Tejtermék Munkacsoport, illetve az Európai Bizottság Tej Civil Dialógus Fórum 2021. október 22-i online ülésén az uniós számos ágazati szakértője mellett a Tej Terméktanács az Ügyvezető Igazgató révén képviseltette magát.

Az üléseken részletes beszámoló hangzott el az EU Bizottság részéről az aktuális tejpiaci helyzetről, valamint a középtávú kilátásokról. Eszerint az általános európai tejpiaci helyzet jelenleg meglehetősen stabilnak tűnik a 'szerény' ide

Európai tejtermelés-növekedés és az alacsonyabb zsír/fehérje-tartalom okán.

A takarmány- és energia árak egész Európa tejtermelését és feldolgozását sújtják, a magas tejtermék árak ezt csak kissé tudják ellensúlyozni.

A kínai kereslet várható visszaesése, a Covid-hoz kapcsolódó bizonytalanság és az ellátási lánc logisztikai kihívásai 'éberséget' követelnek.

A Copa-Cogeca Tej és Tejtermék Munkacsoport és a Tej Civil Dialógus Fórum ülés napirendjén olyan további témák szerepeltek, mint a Tej Civil Dialógus Fórum működési szabályairól szóló tervezet, a KAP reform, az iskolatej program, a Farm to Fork stratégia, a felelősségteljes élelmiszeripari és marketing gyakorlatokról szóló

uniós magatartási kódex, az élelmiszerbiztonsági készenléti terv, az állatjóléti szabályozás, az EU kereskedelempolitikai felülvizsgálata és az EU/UK közötti kereskedelmi kapcsolatok.

(Készült Harcz Zoltán ügyvezető igazgató jelentése alapján.)

26. ENSZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁSI KONFERENCIA (COP26)

A világ vezetőinek 2021. november 1-jei csúcstalálkozójaival kezdetét vette a COP26. A 2021. október 31-től november 12-ig tartó konferencián az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményének (UNFCCC) 197 részes fele vesz részt, köztük az EU és valamennyi uniós tagállam.

A konferenciát a COP26 elnöki tisztségét betöltő Egyesült Királyság szervezi Olaszországgal partnerségben. A rendezvényre eredetileg 2020-ban került volna sor, ám azt a Covid19-világjárvány miatt egy évvel el kellett halasztani.

A COP26 keretében a felek áttekintik, hogy milyen eredményeket értek el a Párizsi Megállapodás azon célkitűzését illetően vállalt kötelezettségeik terén, hogy a globális felmelegedést az iparosodást megelőző szinthez képest jóval 2°C alatt tartsák, valamint törekedjenek arra, hogy ez a hőmérséklet-emelkedés ne haladja meg az 1,5°C-t.

A vezetőknek a csúcstalálkozón elfogadandó nyilatkozatai képezik a felek közötti tárgyalások alapját, amelyek eredményeként a konferencia végén elfogadásra kerül a záródokumentum.

Az eddig nyilvánosságra került dokumentumok az alábbi összefüggésben említik a mezőgazdaságot és az állattartást:

- A résztvevők felismerik a fenntartható élelmiszer-rendszerek szükségességét a globális élelmiszerbiztonság biztosítása és az éghajlati célkitűzések elérése érdekében.
- 2021. november 5-én a COP26-on résztvevő országok a mezőgazdaságról szóló tárgyalások részeként megegyezésre jutottak abban, hogy

át kell térni a fenntartható és az éghajlatváltozásokkal szemben ellenálló, rugalmas élelmiszer-rendszerekre, figyelembe véve a mezőgazdaságnak az éghajlat változásának hatásaival szembeni sebezhetőségét. A résztvevők felismerték, hogy ezen átállás létfontosságú lesz nem csak az élelmiszerbiztonság biztosítása és a globális éhezés megállítása érdekében, hanem az olyan klíma célkitűzések elérésében is, mint például a kibocsátás-csökkentés.

- Ezen átmenet megvalósításához a résztvevők megállapodtak az alábbi tényezők kulcsszerepében: talaj- és tápanyaggazdálkodási gyakorlatok, valamint a tápanyagok optimális felhasználása, ideértve a szerves trágyát és az intenzívebb trágyakezelést; fenntarthatóan kezelt állattenyésztési rendszerek, mint például az állatjólét fokozása vagy a legelők szénelnyelésének növelése.
- Mindezek mellett felhívták a figyelmet a támogatások és az inkluzív, fenntartható és az éghajlatváltozással szemben ellenálló mezőgazdasági rendszerek kialakításához szükséges források megemelésének fontosságára.
- A COP26 során – és 2017. óta folyamatosan – a mezőgazdasági kérdéseket a Koronivia Joint Work on Agriculture (KJWA) tárgyalja az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezménye (UNFCCC) keretében. Az általuk javasolt következtetések a fenti témában az alábbiak:

Figyelembe véve a Koronivia „A tápanyagfelhasználás és a trágyagazdálkodás javítása a fenntartható és rugalmas mezőgazdasági rendszerekhez” című témáról szóló műhelymunkájának a beszámolóját, a Tudományos és Technológiai Tanácsadó Testület (SBSTA), valamint a Végrehajtásért Felelős Testület (SBI) is felismerte, hogy a talaj- és tápanyaggazdálkodási gyakorlatok és a tápanyagok optimális felhasználása (beleértve a szerves trágyát és a fokozott trágyakezelést) áll az éghajlatváltozással szemben ellenálló, fenntartható élelmiszer-termelési rendszerek középpontjában, és járulhat hozzá a globális élelmiszerbiztonsághoz.

Figyelembe véve a Koronivia „Az állattenyésztési, beleértve a legeltetési és egyéb termelési rendszerek javítása” című témáról szóló műhelymunkájának beszámolóját, az SBSTA és az SBI is felismerte, hogy az állattenyésztési

rendszerek nagymértékben kitéttek az éghajlatváltozás hatásainak, valamint hogy a fenntarthatóan kezelt állattenyésztési rendszerek nagy alkalmazkodó- és ellenálló képességgel rendelkeznek az éghajlatváltozással szemben, miközben széleskörű szerepet töltenek be az élelmiszer- és táplálkozásbiztonság, a megélhetés, a fenntarthatóság, a tápanyag-ciklus és a szén-dioxid-gazdálkodás területén. Megállapították, hogy a fenntartható termelés és az állategészségügy javítása csökkenti az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását az állattenyésztési ágazatban, miközben fokozza a legelők szénelnyelését, amellyel hozzájárulhat a hosszú távú éghajlati célok eléréséhez, figyelembe véve az eltérő rendszereket és nemzeti körülményeket.

(Forrás:

https://unfccc.int/sites/default/files/resource/sb2021_L01_adv.pdf?download)

EU FELMÉRÉS – TISZTESSÉGTelen PIACI GYAKORLATOK

Az Európai Parlament és a Tanács 2019 áprilisában elfogadta a mezőgazdasági és élelmiszer-ellátási láncban a vállalkozások közötti kapcsolatokban előforduló tisztességtelen piaci gyakorlatokról szóló [\(EU\) 2019/633 irányelvet](#) azzal, hogy az irányelv keretében hozott tagállami intézkedések hatékonyságának értékelése céljából az EU Bizottságnak éves felméréseket kell végeznie.

A JRC Közös Kutatóközpont és az Európai Bizottság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatósága által végzett felmérés valamennyi tagállamra kiterjed, célcsoportját az irányelv hatálya alá tartozó, a mezőgazdasági és

élelmiszer-ellátás különböző szakaszaiban tevékenykedő beszállítók alkotják.

Az ez évi felmérés kitöltésére nyitva álló határidő 2022. január 31., a felmérés magyar nyelven a <https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/invited/29560/40f380c6-1707-4a36-b9af-25bela9867b1#page0> linken érhető el.

A határidő lejártá után az anonimizált eredményeket a Bizottság a https://datam.jrc.ec.europa.eu/datam/mashup/FOODCHAIN_UTP/index.htm linken teszi közzé. (Forrás: Copa-Cogeca)

BREXIT – AZ ÁLLATI TERMÉKEK EXPORTJA AZ EURÓPAI UNIÓ ÉS NAGY-BRITANNIA KÖZÖTT

Az Egyesült Királyság kormánya 2021. szeptember 14-én az EU és GB közötti állati termék exportra vonatkozó állat- és növényegészségügyi (SPS) határellenőrzési szabályok újbóli elhalasztásáról hozott döntést.

Ennek megfelelően:

- Az agrár-élelmiszerek behozatalának előzetes bejelentésére vonatkozó követelményt 2021. október 1. helyett 2022. január 1-jén vezetik be.
- A kiviteli egészségügyi bizonyítványokra vonatkozó új követelményeket, amelyeket 2021. október 1-jén kellett volna bevezetni, most 2022. július 1-jén tervezik bevezetni.

- határállomásokon, amelyeket 2022. január 1-jén kellett volna bevezetni, most 2022. július 1-jén kerülnek bevezetésre.
- A biztonsági és védelmi nyilatkozatokra vonatkozó követelményt 2022. január 1-jével szemben 2022. július 1-jén vezetik be.

A teljes vámellenőrzéssel kapcsolatos jelenlegi könnyítések megszüntetésének és a

vámellenőrzések bevezetésének ütemterve a tervezett 2022. január 1-jéhez képest változatlan marad.

A teljes körű vámáru-nyilatkozatok és ellenőrzések a korábban bejelentetteknek megfelelően 2022. január 1-jén kerülnek bevezetésre, bár a biztonsági és védelmi nyilatkozatokra mostantól csak 2022. július 1-jén lesz szükség.

(Forrás: NAK)

AGRÁR HITELKONSTRUKCIÓK

Állattartók számára jelenleg két, az Agrárminisztérium által kamattámogatott, likviditást segítő hitelkonstrukció érhető el: az MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 2020, valamint Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel.

MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 2020

A hitelprogram célja a mezőgazdasági termelés, elsősorban az állattenyésztés versenyképességének javításához, a jó minőségű termékek előállításához forrás biztosítása.

A hitel éven túli lejáratú forgóeszköz hitel, termelői és termeltetői forgóeszköz finanszírozásához, illetve tenyészállat-vásárlás finanszírozásánál beruházási hitelként lehet igénybe venni.

Hitel felvételére az a mikro-, kis- és középvállalkozás és nagyvállalat (egyéni vállalkozó, őstermelő, gazdasági társaság, szövetkezet, európai részvénytársaság) jogosult, akinek/amelynek mezőgazdasági üzeme Magyarország területén található és aki/amely mezőgazdasági tevékenységet folytat, illetőleg tevékenység szerinti, országos érdekképviselői szerv, vagy köztestület ajánlásával és termeltetői szerződéses kapcsolatokkal rendelkezik.

A hitelprogram keretösszege 15 milliárd Ft. A hitel összege nem lehet kevesebb, mint 1 millió forint és nem haladhatja meg a termelők esetében a 150 millió forintot, termeltetők esetén pedig az 1 milliárd forintot. Egy vállalkozás által az MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 2020 és az Élelmiszeripari Forgóeszköz Hitelprogram 2020 keretében felvett hitelek összesen nem haladhatják meg az 1 milliárd forintot.

Saját erő nem szükséges, a hitel futamideje a szerződéskötéstől számított legalább 2 év legfeljebb 6 év, a türelmi idő a szerződéskötéstől számított legfeljebb 3 év, a rendelkezésre tartási

idő pedig a szerződéskötéstől számított legfeljebb 1 év. A tőketörlesztés a türelmi időt követően negyedévente vagy félévente egyenlő tőketörlesztő részletekben történik.

Az Agrárminisztérium által nyújtott támogatások a hitel költségeinek csökkentésére

Általános esetben:

- 60%-os mértékű kamattámogatás. A kamattámogatás figyelembe vételével a hitel kamata 2,2%/év szinten alakul. Esedékességkor a hitelfelvevő a kamattámogatással csökkentett kamatot fizeti meg a hitelnyújtó pénzügyi intézmény számára.
- a kezességi díj vetítési alapjának 0,75%-ig terjedő AVHGA kezességi díj támogatás. A hitelfelvevő esedékességkor a támogatással csökkentett kezességi díjat fizeti meg a hitelnyújtó számára. (Jelenleg 0,25%/év-0,36%/év.)

Kiemelt támogatás esetén:

- 100%-os kamattámogatás a hitel teljes futamidejére;
- 100%-os kezességi díj támogatás a kezességvállalás teljes futamidejére;
- a hitelbírálati díj, a szerződéskötési díj, a közjegyzői díj, a fedezetek értékbecslési költsége, a rendelkezésre tartási jutalék és a kezelési költség együttes összegének 100%-ára vonatkozó költségtámogatás. A hitelbírálati díjjal, a szerződéskötési díjjal, a közjegyzői díjjal összefüggésben a hitel futamideje alatt csak egy alkalommal felmerült költséggel összefüggésben igényelhető támogatás.

A hitelkérelmet a hitelprogramban résztvevő pénzügyi intézményekhez, 50 millió forintot meghaladó összegű hitelkérelem esetén közvetlenül az MFB Zrt.-hez is be lehet nyújtani.

Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel

A hitel szabad felhasználású forgóeszköz hitel, amely futamideje miatt elsősorban forgóeszköz finanszírozási célokat szolgálhat. Tipikusan ilyen cél a vállalkozás napi működéséhez szükséges kiadások fedezése: munkabér fizetés, anyag-, energia vásárlás, vevő hitel finanszírozás, készletvásárlás, forgóeszköz hitel adósságszolgálatának fizetése, illetve forgóeszköz hitel kiváltása stb.

Hitel felvételére azok a mikro-, kis- és középvállalkozások jogosultak, akik növénytermesztéssel, állattartással, erdőgazdálkodással, halászával, élelmiszergyártással, mezőgazdasági nyersanyagok-, élő állatok-, valamint élelmiszerek nagykereskedelmével foglalkoznak.

A hitelkeret futamideje 1, 2 vagy 3 év, a tőke visszafizetése legkésőbb a futamidő végén esedékes. A hitelkeret összege legalább 50.000 és legfeljebb 200.000.000 forint, azzal, hogy a hitelkeret összege csekély összegű támogatás esetén nem haladhatja meg az előző lezárt évi árbevétel és az egyéb bevétel, illetve az adóalapba számító bevétel 35%-át, átmeneti támogatás esetén pedig a Vállalkozás 2019. évi (vagy az utolsó rendelkezésre álló évi) éves bérköltségének kétszeresét, vagy a 2019. évi teljes árbevételének 25%-át, vagy a Vállalkozás cash flow táblázattal alátámasztott 18 havi likviditási szükséglete közül a magasabb összeget.

Az Agrárminisztérium által nyújtott támogatások a hitel költségeinek csökkentésére

Általános esetben:

- 4 százalékpont/év kamattámogatás. A hitelfelvevő esedékességkor a támogatással csökkentett kamatot fizeti meg a hitelnnyújtó számára, amely megegyezik az 1 havi Bubor értékével. (Jelenleg 1,81%/év)
- 50%-os mértékű, de legfeljebb a kezességi díj vetítési alapjának 0,75%-ig terjedő AVHGA kezességi díj támogatás. A hitelfelvevő esedékességkor a támogatással csökkentett kezességi díjat fizeti meg a hitelnnyújtó számára. (Jelenleg 0,6-0,7%/év, a kezesség összegére vetítve.)

Kiemelt támogatás esetén:

- 100%-os kamat és kezelési költség támogatástámogatás a hitel teljes futamidejére;
- 100%-os kezességi díj támogatás a kezességvállalás teljes futamidejére;
- a regisztrációs díj, a fedezetek egy alkalommal történő értébecslésének költsége, az egyszeri szerződéskötési díj, az egyszeri közjegyzői díj, a hitel teljes futamidejére megfizetett bírálati díj együttes összegének 100%-ára vonatkozó költségtámogatás.

A hitelkérelmek a KAVOSZ Zrt. által üzemeltetett regisztráló irodákban folyamatosan nyújthatók be.

(Forrás: Agrárminisztérium)

ÚJRAINDUL AZ AGRÁR-KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁS KIFIZETÉS PÁLYÁZAT

A Széchenyi 2020 keretében VP4-10.1.1-21 kódszám alatt 360 milliárd forintos keretösszeggel került az Agrár-környezetgazdálkodás kifizetés pályázat meghirdetésre. A támogatás valamennyi mezőgazdasági termelő számára elérhető, a pályázati felhívás kötelezettségvállalási időszaka: 2022.január 1. – 2024. december 31. A támogatást a Magyar Államkincstár felületén, ügyfélkapun keresztül történő benyújtással lehet kérelmezni, a 2021. október 25-től 2021. november 25-ig terjedő

időszakban. A felhívás szerinti határidő elmulasztása jogvesztő, annak tekintetében hiánypótlásnak helye nincs.

A korábbi AKG pályázathoz hasonlóan ezúttal is 16 tematikus előíráscsomagból lehet választani, (horizontális – mindenki számára elérhető, valamint zonális – azaz csak bizonyos feltételeknek megfelelő területeken gazdálkodók számára elérhető).

A benyújtandó pályázat részeként, a támogatásba bevinni kívánt összes kötelezettségvállalással érintett terület (KET) vonatkozásában elektronikus úton kell megadni a területek beazonosítására szolgáló EOV koordinátákat alfanumerikusan vagy az azokat tartalmazó shape file-ok feltöltésével. Az AKG-ba bevinni kívánt ültetvények maximális életkora 26 év lehet (kivéve szőlő, dió, gesztenye és hagyományos gyümölcsös). 2022. január 1-ig el

nem telepített ültetvénnyel is lehet pályázni, amely esetben nyilatkozni kell arról, hogy az ültetvény legkésőbb a 2023. évi egységes kérelem szankciómentes hatánapjáig eltelepítésre kerül. Bizonyos kivételekkel a kötelezettségvállalás időszakára jogszerű földhasználatot kell igazolni.

Fentiek szerint az alábbi támogatási összegekre lehet pályázni, amennyiben a gazdálkodó minden választható előírást is be kíván tartani területén:

Tematikus előíráscsoport megnevezése			Támogatás maximális összege (euró/ha/év)
Területi kategória	Földhasználati és speciális területi kategória		
Horizontális	Szántó		338
	Gyep		282
	Ültetvény	almatermésűek	1095
		egyéb gyümölcsösök	950
		szőlő	1075
	Nádas		105
Zonális	MTÉT szántó	Tűzokvédelmi előírásokkal	557
		Kék vércse védelmi előírásokkal	497
		Alföldi madárvédelmi előírásokkal	545
		Hegy- és dombvidéki madárvédelmi előírásokkal	459
	Vízvédelmi célú szántó	Erózió-érzékeny területi lehatárolással	380
		Belvíz-érzékeny területi lehatárolással	342
		Aszály-érzékeny területi lehatárolással	342
	MTÉT gyep	Tűzokvédelmi előírásokkal	475
		Alföldi madárvédelmi előírásokkal	310
		Hegy- és dombvidéki madárvédelmi előírásokkal	352
		Nappali lepke védelmi előírásokkal	351
	Vízvédelmi célú gyep	Belvíz-érzékeny területi lehatárolással	323

A támogatási intenzitás minden esetben 100%, degresszió a VP AKG2021 esetében nem kerül alkalmazásra.

A gyepgazdálkodás esetén mind a legeltetéssel, mind a kaszálással történő hasznosítás esetén saját legeltethető (0.2 ÁE/ha) állatállománnyal kell rendelkeznie a pályázónak. Fontos megemlíteni azt is, hogy agrár-környezetgazdálkodási támogatásba (AKG) bevonni tervezett terület egyúttal nem vihető be az újonnan megnyíló ökológiai támogatásba.

A támogatási kérelmek országos rangsorának összeállítása pontrendszer alapján, tematikus előíráscsoportonként külön-külön történik.

A támogatási kérelem benyújtásánál többlet pont jár:

- A Natura 2000 terület, a nitrátérzékeny terület és a VTT területi szempontok szerinti többletpont akkor számolható el, ha a terület több mint 50%-a az adott fedvényen helyezkedik.
- A gazdaság teljes területe kevesebb, mint 300 ha. A viszonyítási alap a 2021. évi egységes területalapú támogatási kérelmében szereplő összes szántó, gyep és ültetvény hasznosítású terület.

- Amennyiben a támogatást igénylő a vállalatát szaktanácsadóval való egyeztetés alapján tette meg, és erről a felhívás melléklete szerinti kitöltött és aláírt szaktanácsadói igazolást csatolja a támogatási kérelemhez, számára többletpont adható. Amennyiben a gazdálkodó maga is szaktanácsadó, akkor saját maga részére kiállíthatja a szaktanácsadói igazolást és számára is jár a többletpont.
- Állattállományért járó többletpont – szántók tematikus előírascsoportoknál csak – abban az esetben adható, ha a nyilvántartások alapján a gazdálkodó a támogatási kérelem benyújtási időszak utolsó napján legalább 0,2 állategység/hektár saját legeltethető állattal rendelkezik. A támogatást igénylő által szántó és gyepterület földhasználati kategóriába bevinni kívánt földterület nagyságának összegzésével történik.
- Egy adott tematikus előírascsoportba bevitt földterület arányáért járó többletpont az alapján kerül meghatározásra, hogy a teljes gazdaság azonos hasznosítású (szántó, gyepterület, ültetvény, nád) területének – 2021-es EK szerint – mekkora része kerül bevonásra.
- Amennyiben a támogatást igénylőnek 2021. évben nem volt egységes kérelme, úgy a gazdaság méretére, valamint a földhasználati kategóriákon belül az AKG-ba bevitt területek vonatkozásában a maximálisan adható pontszám kerül meghatározásra.
- MTÉT szántó- és gyepterületek tematikus előírascsoportok esetében a környezeti hozzáadott érték kritérium minden esetben 10 pont. Amennyiben a támogatást igénylő a választható előírások közül is választ, abban az esetben ez a környezeti hozzáadott érték a 10 ponthoz hozzáadódik.
- Amennyiben a támogatást igénylő a 2014-2021 közötti időszakban részt vett "Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés" támogatásban, úgy részére 2 pont adható.

A vállalt tevékenységeket a kötelezettségvállalás teljes időtartama alatt szükséges betartani.

További részletek a pályázati felhívásban olvashatók: <https://www.palyazat.gov.hu/vp4-1011-21-agrr-kryezetgazdalkodsi-kifizets-1#>.
(Forrás: NAK)

RÖGÖS TÚRÓ TERMÉKLEÍRÁS MÓDOSÍTÁSA

A Tej Szakmaközi Szervezet és Terméktanács által összeállított és benyújtott bejegyzésre vonatkozó kérelem értékelése után, az Európai Bizottság döntése alapján 2019 augusztusában hagyományos különleges termék védettséget kapott a „Rögös Túró”.

Az azóta eltelt időszakban a termék-leírással kapcsolatban számos felvetés érkezett a termék gyártásában érintett tejfeldolgozóktól, elsősorban a hatósági – megyénként többé-kevésbé eltérő szempontok szerint végrehajtott – ellenőrzéseknek való maradéktalan megfelelés, valamint a technológiai sajátosságoknak, fejlődésnek megfelelő pontosítások okán.

A „Rögös Túró” előállításában érintett terméktanács tag tejfeldolgozókkal tartott többszöri egyeztetés eredményeként egyetértés született a termék-leírásnak a termék hagyományos jellegét nem befolyásoló módosítása vonatkozásában, amelyet a Tej Terméktanács Elnöksége is jóváhagyott.

Tekintettel arra, hogy az uniós eljárásrend értelmében a termék-leírás módosításának jóváhagyása iránti kérelmet az adott termék elismerését kérelmező csoportosulás kérésére a tagállamnak kell benyújtania az Európai Bizottsághoz, a termék-leírás módosítási kérelem az elnökségi döntésnek megfelelő formában és tartalommal benyújtásra került az Agrárminisztériumhoz.

KMÉ – MASCARPONE SAJT

A Kiváló Minőségű Élelmiszer Védjegyrendszeren belül 2021 októberében megnyílt a mascarpone sajt termék kategória pályázati lehetősége.

Az elfogadott gyakorlatnak megfelelően a Védjegy- és Tanúsítási Szabályzatokban foglalt előírásokon túl a pályázóknak teljesíteni kell az ún. speciális tanúsítási követelményeket is.

A speciális tanúsítási követelményeket a termékleírások tartalmazzák, amelyek kötelező és választható elemekből állnak. A KMÉ, illetve a KMÉ arany fokozatú védjegyek elnyerésére kizárólag

olyan termékkel lehet pályázni, amely kötelezően teljesítendő előírásokon túlmenően megfelel a választható elem kategóriában (I. A termék-előállítás folyamata, II. Fenntarthatóság) felsorolt pontok közül legalább egynek-egynek.

A www.kme.hu oldalon megtalálható a termékhez kapcsolódó speciális tanúsítási követelmény (<https://kme.hu/palyazoi-oldal/szabalyzatok-kovetelmenyek/>), valamint a pályázati felületre is ezen keresztül lehet eljutni (<https://palyazat.kme.hu/vedjegy-container-fe/login>).

SAJTKÉSZÍTÉS – ALAPOKTÓL A KÉSZTERMÉKIG

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Élelmiszeripari Igazgatósága 2021. szeptember 21–22-én megrendezte a Tejipari szakmai gyakorlati napok keretében az Oltós alvasztású termékek elnevezésű, kezdő szintű programját.

A kétnapos szakmai program a Magyar Tejgazdasági Kutatóintézet mosonmagyaróvári telephelyén zajlott. Az első napon az alapokat megadó elméleti előadás után az intézet kísérleti üzemében a résztvevők megismerhették a gomolya, illetve a röglyukas óvári sajt gyártásának fogásait. A második nap délelőttje gyakorlattal folytatódott, ahol az előző napon előkészített alapanyagból trappista sajt került előállításra, amely mellett maradt idő még túró,

illetve vaj készítésére is, majd bemutatásra került a sajtok utókezelése és csomagolása. A délután folyamán részletes előadások keretében hallhattak a résztvevők a sajtok érleléséről, a sajthibákról, a helyes higiéniai gyakorlatokról, valamint a sajtbírálat alapjairól is.

A program zárásaként a gyakorlatokon előállított termékek kóstolására és további konzultációra nyílt lehetőség az MTKI szakembereivel. A „Tejipari szakmai gyakorlati napok” októberben és novemberben is megrendezésre kerülnek, Savanyított tejtermékek (kezdő szint), illetve Oltós alvasztású termékek (haladó szint) témában.

(Forrás: NAK)

WORLD CHEESE AWARDS – MAGYAR SAJTSIKER

A három évtizedes múltra visszatekintő, idén a spanyolországi Oviedóban megrendezett World Cheese Awards-on mintegy 40 ország mindösszesen 4079 sajtja közül a Csíz Sajtműhely Baracska félkemény „Öreg” sajtja supergold érmet nyert, és ezzel a termék bekerült a világ 88 legjobb sajtja közé.

A végső bírálaton a dobogóról egy ponttal lemaradva a negyedik helyen végző Baracska Félkemény „Öreg” sajt végül a verseny legjobb

kézműves sajtja különdíjat érdemelte ki. A siker egy másik termékük, a camembert jellegű fehérpenészes sajtnál sem maradt el, a termék bronzérmet nyert.

A Csíz Sajtműhely mellett még két magyar termelő is jól szerepelt: a Vászolyi Sajtmanufaktúrától a Balaton és az Etyeki Kecsesajt Manufaktúrától az Etyeki Szenes szerzett bronzminősítést.

(Forrás: Magyar Konyha)

OMÉK – ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI ÉS ÉLELMISZERIPARI KIÁLLÍTÁS ÉS VÁSÁR

Az idén 80. alkalommal megrendezésre kerülő OMÉK az „Egy a Természettel” Vadászati és Természeti Világkiállítás kísérő eseményeként valósult meg 2021. október 7 és 10. között.

A megnyitó napján a „Zöld Megállapodás vagy Zöld Forradalom?” című konferencia keretében megtartott kerekasztal-beszélgetésen a Tej Terméktanács ügyvezető igazgatója más szakmai szervezetek képviselőivel közösen kereste a

választ arra, hogy milyen valós hatásai lehetnek a Zöld Megállapodásnak, mennyire segíthet az a klímaváltozás elleni harcban, illetve, hogy megalapozottak-e azok a hatástanulmányok, amelyek a mezőgazdasági termelés csökkenését és az árak emelkedését vetítik előre, valamint nem utolsósorban, hogy miként tud a magyar mezőgazdaság és élelmiszeripar felkészülni a változásokra, hol lehet szerepe a jövő fenntartható, zöld élelmiszergazdaságában.

TERMŐFÖLDTŐL AZ ASZTALIG

Az Európai Parlament (EP) 2021. október 19-én fogadta el a Termőföldről az Asztalig stratégiáról szóló közös mezőgazdasági (COMAGRI) és környezetvédelmi (COMENVI) szaktanácsadói jelentést, ezzel pedig megkezdődhet a stratégiában foglalt, az agrár-élelmiszeripart érintő célkitűzések eléréséhez szükséges jogszabályalkotási munka.

A stratégiára vonatkozó ajánlások között szerepel például az élelmiszerek kötelező uniós frontoldali tápértékjelölése és a túlzott hús-, az erősen feldolgozott-, valamint a magas só-, cukor- és zsírtartalmú ételek fogyasztására irányuló intézkedések is.

Az EP a növényvédő szerek használatának csökkentését illetően jogi kötőerővel rendelkező célértékeket szeretne foganatosítani, amelyeket a tagállamok a nemzeti KAP stratégiai terveik végrehajtásával érnének el.

Az állatjóléti előírásokat tovább szigorítani és fokozatosan vetne véget a ketreces tartásnak az Európai Unióban, a nem uniós állati eredetű termékek behozatalát pedig az uniós előírások betartásához kötnék. Emellett javasolják egy harmonizált állatjóléti védjegy létrehozását is.

A szavazást követően az európai élelmiszerlánc szereplőit képviselő főbb szervezetek egy közös nyilatkozatban reagáltak az elfogadott állásfoglalásra és a stratégiát érintő hiányosságokra, különös tekintettel a konkrét javaslatok hiányára. Jelenleg nem ismert, hogy a megszavazott jelentéssel pontosan milyen, az agrár-élelmiszeripart érintő jogi kötőerővel bíró uniós szabályozások várhatók a későbbiekben, illetve hogy konkrétan mit jelent ez majd a tagállamok számára a nemzeti KAP stratégiai tervekben foglalt beavatkozások Bizottság általi – elsősorban környezet- és éghajlatvédelmi szempontú – értékelésekor.

Számos tanulmányt idézve fejezték ki aggodalmukat a stratégiának az uniós élelmiszer-termelésre, a gazdaságokra és a vidékre kifejtett várható súlyos következményeivel kapcsolatban. Elengedhetetlennek tartva a teljes körű hatásvizsgálatot és annak közös kiértékelését, üdvözölték az EP azon kérését, hogy a Bizottság ígéretének megfelelően készítse el a stratégiához kapcsolódó kumulatív hatástanulmányt.

(Forrás: NAK)

A Tej Terméktanács havi rendszerességgel összeállított Jogszabályfigyelője ad tájékoztatást a teljes termékpályát lefedő nemzeti és uniós jogszabályokról és közleményekről, továbbá rendszeres része a RASFF, az EU tagországokban működő, az élelmiszerekre és a takarmányokra vonatkozó gyorsvészjelző rendszer tej termékpályára vonatkozó bejelentéseinek listája, valamint az FM Értesítő és a Magyar Szabványügyi Testület termékpályát érintő közleményeinek publikálása.

A 2021. szeptember-október fontosabb jogszabályai a következők:

HAZAI JOGSZABÁLYOK

2021. évi CII. törvény a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény módosításáról

A törvény meghirdetésével a veszélyhelyzet 2022. január elsejéig meghosszabbításra került.

32/2021. (IX. 22.) AM rendelet a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről szóló 59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet módosításáról

Változik a téli legeltetés ideje (november 30. – február 15.), valamint a trágyakijuttatás tilalmi időszaka: őszi kalászosok esetén november 30-tól január 31-ig, egyéb esetben pedig november 30-tól február 15-ig tilos trágyát kijuttatni. A 12%-nál meredekebb lejtésű terület talajára kijuttatott műtrágyát a kijuttatást követő 4 órán belül a talajba kell dolgozni, illetve tilos könnyen oldódó nitrogéntrágyát kijuttatni a betakarítás után, ha őszen nem kerül sor újabb kultúra vetésére.

33/2021. (IX. 29.) AM rendelet a Magyar Élelmiszerkönyv kötelező előírásairól szóló 152/2009. (XI. 12.) FVM rendelet módosításáról

A rendelettel meghirdetésre került a Magyar Élelmiszerkönyv 1-3/19-1 számú előírása a tejtermékekről, amellyel a korábbi, 1-3/51-1 számú előírás hatályát veszti.

36/2021. (X. 14.) AM rendelet a 2021. évi egységes területalapú támogatás, valamint az egyéb közvetlen támogatások összegeinek megállapításáról

A rendelet tartalmazza – többek között – az egységes területalapú és a tejhasznú tehéntartás támogatás, illetve az előlegek mértékét. Eszerint az egységes területalapú támogatás keretösszege 252.350.845.291 Ft, a támogatható terület nagysága legfeljebb 4.980.165 hektár, a 2021. október 16-tól kifizethető előleg mértéke hektáronként legfeljebb 35.470 Ft. A termeléshez kötött közvetlen támogatások jogcímeiken 2021. október 16-tól tejhasznú tehéntartás jogcímen 78.371 Ft, szemes fehérjetakarmány-növény termesztés jogcímen 48.027 Ft, szálas fehérjetakarmány-növény termesztés jogcímen pedig 19.231 Ft előleg kerülhet kifizetésre.

39/2021. (X. 21.) AM rendelet a 2021. évi átmeneti nemzeti támogatás jogcímeihez kapcsolódó támogatások összegeinek megállapításáról

A rendelet – egyebek mellett – az átmeneti nemzeti tejtámogatás összegét határozza meg. Eszerint 2021. évben az átmeneti nemzeti tejtámogatás keretösszege legfeljebb 9.749.082.635 forint. Történelmi bázis jogosultságonként legfeljebb 5,33 forint támogatás vehető igénybe, amely támogatás teljes összege a 2021. évben kifizetésre kerül.

KÖZLEMÉNYEK

Az agrárminiszter közleménye a mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti kockázatok kezeléséről szóló 2011. évi CLXVIII. törvény 12. § (5) bekezdése szerinti aszályhelyzet kihirdetéséről

A 2021. kárenyhítési évre vonatkozóan aszály kerül kihirdetésre az ország egész területére.

78/2021. (X. 28.) számú Kincstár Közlemény az óvoda- és iskolatej program szabályozásáról szóló 19/2021. (V. 5.) AM rendelet szerinti támogatás kifizetése iránti kérelem benyújtásáról

Az óvoda- és iskolatej program szabályozásáról szóló 19/2021. (V. 5.) FM rendelet szerinti támogatás kifizetése iránti kérelem benyújtásáról szóló közlemény, amelynek 1. számú melléklete a nyilvántartási kötelezettség teljesítése érdekében alkalmazandó nyomtatvány ("havi nyilvántartás"), 2. számú melléklete pedig a fenntartóváltás esetén alkalmazandó fenntartói nyilatkozat a programban történő részvételről.

Elindult a MobilGazda Facebook oldala

A MobilGazda telefonos alkalmazás Facebook oldala segítséget nyújt a Magyar Államkincstár ügyfeleinek, hogy az egyik legnagyobb közösségi platformon is megtalálják a támogatásokat érintő híreket, információkat.

Az oldalon a mobilGAZDA alkalmazással kapcsolatos oktatóvideók, a kérelmeket érintő benyújtási határidők, jogcímismertetők, a legfrissebb hírek, közlemények, az ügyfeleket érintő fejlesztések, állaspályázatok és egyéb fontos tájékoztatások érhetők el.

A MobilGazda Facebook oldal az alábbi linken érhető el: <https://www.facebook.com/mobilgazda>

Megkezdődik a pénzügyi fegyelem alkalmazásából eredő visszatérítések utalása

Október első napjaiban érkezik a jogosultak számlájára a 2020. évi pénzügyi fegyelem alkalmazásából eredő visszatérítés. A pénzügyi fegyelem alkalmazásából eredő visszatérítésről szóló 51/2015. (IX. 7.) FVM rendeletnek megfelelően a Magyar Államkincstár a visszatérítésből eredő összeget a tárgyévét követő év október 15-éig fizeti ki a mezőgazdasági termelő ügyfél-nyilvántartási rendszerben szereplő fizetési számlájára. Az említett rendelet szerint, a szeptember 21-éig jogerőre emelkedett, közvetlen támogatás odaítélése tárgyában hozott döntések alapján kell egyebek mellett meghatározni a visszatérítés összegét, melynek utalását október 1-én indítja el a Magyar Államkincstár.

Kezdődik a 2021. évi egységes kérelmekhez kapcsolódó adategyeztetés

2021. október 22-én megkezdődik a területalapú egységes kérelmeket érintő egyes hibákat tartalmazó adategyeztető végzések kiküldése az ügyfeleknek, vagy azok képviselőinek.

Az előző évhez hasonlóan a Magyar Államkincstár az adategyeztetésre felszólító végzéseket kizárólag elektronikus úton, ügyfélkapun keresztül küldi ki idén is. Ez azt jelenti, hogy – a saját ügyfélkapus benyújtástól eltekintve NEM az érintett gazdák, hanem a képviselőik (meghatalmazottak, elsődleges képviselő, kamarai meghatalmazottak) kapják meg a végzéseket.

A korábbi évekhez hasonlóan

- a fizikai blokkok területével összefüggő ideai keresztellenőrzés (túligénylés-, ráfedés-, átfedés vizsgálat) és adategyeztetés egy körben valósul meg,
- az ügyfelek a Kincstár honlapján, az egységes kérelem benyújtása kapcsán már megismert menüpont alatt, az adategyeztetésre felszólító végzés átvételét követő első napon, jelszó nélkül érhetik el az adategyeztetés célját szolgáló elektronikus rögzítő felületet („W0219 adategyeztetés I. kérelem”),
- az előzetes adategyeztetésnél megismert módon kell benyújtani ügyfélkapun keresztül a felülvizsgált területadatokat és parcellarajzokat tartalmazó mentett adatokat,
- a W0219 kérelmet a végzés letöltésétől (kézhérvételétől) számított 10 napon belül kötelező kitölteni és benyújtani.

Amennyiben az adategyeztetésre felszólító végzésben foglaltak teljesítésének a végzésben megjelölt határidőben a gazdálkodó nem tesz eleget vagy nem elektronikus úton tesz eleget, abban az esetben a bejelentését a Kincstár a döntés meghozatalánál nem veszi figyelembe, és az ügyfél érintett területeire vonatkozó jogszerű földhasználatát ellenőrzi.

Az adategyeztetéssel kapcsolatban minden érintett gazdálkodónak a Kincstárnál nyilvántartott e-mail címére kerül kiküldésre a tájékoztatás.

Amennyiben a jelen tájékoztató és a vonatkozó jogszabályok között ellentmondás vagy eltérés merül fel, abban az esetben a jogszabályok az irányadóak.

EU JOGSZABÁLYOK

1832/2021/EU Bizottsági Végrehajtási Rendelet a vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletének módosításáról

A jogi szabályozás egyszerűsítése érdekében a Kombinált Nomenklatúra korszerűsítése és szerkezetének kiigazítása vált szükségessé, amelyet az Európai Bizottság a rendelet melléklete szerint tesz közzé.

1703/2021/EU Bizottsági Felhatalmazáson Alapuló Rendelet az (EU) 2020/692 felhatalmazáson alapuló rendeletnek az összetett élelmiszer-készítményekben található állati eredetű termékek Unióba történő beléptetésére vonatkozó állategészségügyi követelmények tekintetében történő módosításáról

A rendelet a húskészítményeket, tejtermékeket, kolosztrumalapú termékeket és/vagy tojástermékeket tartalmazó összetett élelmiszer-készítmények, valamint a polcon eltartható összetett élelmiszer-készítményekre vonatkozó egyedi követelmények tekintetében tartalmaz módosításokat egyebek mellett a kockázatsökkentő kezelések, illetve az adminisztrációs követelmények vonatkozásában.

2021/C 392/06 EU Bizottsági Közlemény termékleírás nem kisebb jelentőségű módosításának jóváhagyására irányuló kérelem közzétételéről a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 50. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján

A módosítás jóváhagyására irányuló kérelem a „HEUMILCH”/„HAYMILK”/„LATTE FIENO”/„LAIT DE FOIN”/„LECHE DE HENO” HKT tej termékleírását érinti, amely kérelem elleni felszólalásra a közzététel napjától számított három hónapon belül van lehetőség.

2021/C 439/09 EU Bizottsági Közlemény termékleírás nem kisebb jelentőségű módosításának jóváhagyására irányuló kérelem közzétételéről a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 50. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján

A módosítás jóváhagyására irányuló kérelem a „Raschera” (OEM) sajt termékleírását érinti, amely kérelem elleni felszólalásra a közzététel napjától számított három hónapon belül van lehetőség.

PÁLYÁZATOK

VP PÁLYÁZATOK

Meghirdetések

Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (VP4-10.1.1-21)

A támogatási kérelmek benyújtására 2021. október 25. napjától 2021. november 25. napjáig van lehetőség. A felhívás meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló tervezett keretösszeg 360 milliárd Ft.

Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (VP4-11.1.1-11.2.1-21)

A támogatási kérelmek benyújtására 2021. október 25. napjától 2021. november 25. napjáig van lehetőség. A felhívás meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló tervezett keretösszeg 40 milliárd Ft.

Felfüggesztés**Élelmiszeripari üzemek komplex fejlesztése (VP3-4.2.1-4.2.2-2-21)**

A kötelezettségvállalási keret kimerülésére tekintettel a támogatási kérelmek benyújtásának lehetősége 2021. november 13. napjától felfüggesztésre került.

Módosítások**Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés (VP4-10.1.1-15)**

Módosultak a 18. b. melléklet 16., 183., 184., 204., 205., 226., és 227. sorai, illetve az ÁSZF, továbbá a 3.4.1.1 Műszaki és szakmai elvárások - C.) Követelmények - VII. A kötelezettségvállalás területére vonatkozó visszavonás szabályain belül a visszavonás tárgya, következménye, valamint a visszavonási kérelem benyújtása bekezdések. A felhívás módosulása érinti még a 2. számú melléklet 5. pontját (az ültetvényterület határainak megállapítása), továbbá a 20. (NFK, NPI, MNV igazolás) és 21. számú (Támogatói Okirat) mellékletet.

Élelmiszeripari üzemek komplex fejlesztése (VP3-4.2.1-4.2.2-2-21)

Módosult a felhívás 3.3. fejezete, a 3. melléklet kiegészült a bontott építési termék fogalmával, továbbá módosultak a 4. mellékletben (Jogkövetkezmény) meghatározott százalékos mértékek. A felhívás vonatkozó pontjai kiegészítésre kerültek az ŐCSG-vel (őstermelők családi gazdasága) kapcsolatos részekkel. A változásokkal párhuzamosan módosult a felhívás 'Jogkövetkezmények' című melléklete, valamint a Támogatói Okirat is. Megjelent továbbá az elektronikus felület használatához és e-kérelem benyújtásához segítséget nyújtó felhasználói kézikönyv.

Mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése (VP2-6.3.1-16)

A „Fogalomjegyzékben” módosult a felhívás keretében alkalmazott főállású őstermelő fogalma, melynek célja, hogy a Kedvezményezettek az érintett jogosultsági feltételnek a teljes támogatási időszak alatt megfeleljenek.

Élelmiszeripari üzemek fejlesztése (VP3-4.2.1-4.2.2-1-21)

Módosultak a 4. mellékletben (Jogkövetkezmény) meghatározott százalékos mértékek, továbbá a felhívás vonatkozó pontjai kiegészítésre kerültek az ŐCSG-vel (őstermelők családi gazdasága) kapcsolatos részekkel. A változásokkal párhuzamosan módosult a felhívás 'Jogkövetkezmények' című melléklete, valamint a Támogatói Okirat is.

Állattartó telepek megújításának támogatása (VP2-4.1.1.9-21)

A felhívás vonatkozó pontjai kiegészítésre kerültek az ŐCSG-vel (őstermelők családi gazdasága) kapcsolatos részekkel. A változásokkal összhangban módosult a felhívás 'Jogkövetkezmények' című melléklete, valamint a Támogatói Okirat is.

Állattartó telepek fejlesztésének támogatása (VP2-4.1.1.-20)

A felhívás vonatkozó pontjai kiegészítésre kerültek az ŐCSG-vel (őstermelők családi gazdasága) kapcsolatos részekkel. A változásokkal összhangban módosult a felhívás 'Jogkövetkezmények' című melléklete, valamint a Támogatói Okirat is.

Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása (VP4-11.1.1-11.2.1-21)

A módosulással a felhívás 3.4.1.1 Műszaki és szakmai elvárások - C.) Követelmények - VII. A kötelezettségvállalás területére vonatkozó visszavonás szabályai - 1. Visszavonás tárgya, következménye (2) bekezdés c.) pontja és (5) bekezdése, valamint a 2. Visszavonási kérelem benyújtása (5) bekezdése került pontosításra. Módosult továbbá az 1. számú (ültetvénycsoportok táblázata), a 9. számú (a támogatási előleg összege és mértéke), a 11. számú (a fajok, nemzetségek tudományos nevei), valamint a 12. számú melléklet (NFK, NPI, MNV igazolás).

Termelői csoportok és szervezetek létrehozása (VP3-9.1.1-20)

A módosítás a felhívás 5.3. A támogatás mértéke, összege című fejezetét érinti: „A bizonylaton megadott adatoknak megfelelően a támogatás alapjául szolgáló termelési értékhez a kifizetési kérelemben meg kell adni a konkrétan megnevezett, elismerést képező termékhez kapcsolódó mennyiségi adatokat (mennyiség értéke és mértékegysége) is.”

Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések (VP4-12.1.1-16)

A felhívás módosulása érinti az 1.2. A rendelkezésre álló forrás fejezetet (a keretösszeg pontosításra került), a 3.4.1.1. Műszaki és szakmai elvárások fejezet V. bekezdését (vis maior), a 3.5.2. A projekt végrehajtására rendelkezésre álló időtartam és 4.3. A támogatási kérelem benyújtásának határideje és módja fejezeteket (a felhívásra 2022-ben is lehet majd beadni támogatási kérelmet), az 5.1 A támogatás formája fejezetet (euró/forint átváltási arány), az 5.3 A támogatás mértéke, összege fejezetet (megemelésre került a támogatás összege), továbbá az 1. számú melléklet módosításával meghosszabbításra került a támogatási időszak.

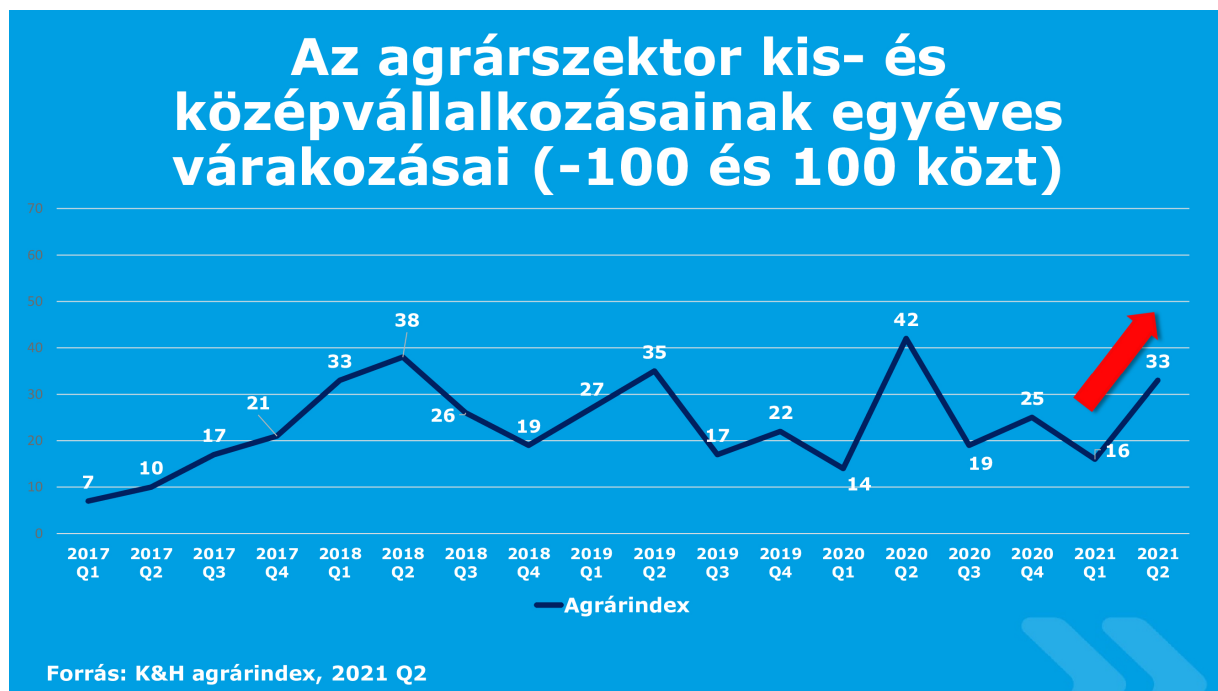
KIEMELT PÁRTOLÓ TAGOK

ÖTBŐL NÉGY MEZŐGAZDASÁGI KKV TÖBB PROFITRA SZÁMÍT

Gyümölcsöző időszaknak néznek elébe a mezőgazdasági mikro-, kis- és középvállalkozások saját meglátásuk szerint. A K&H agrárindexből kiderül, hogy szinte mindegyikük növekvő bevételre és nyereségre számít a következő egy évben, és beruházást is sokan terveznek. Nehézséget csupán a szakemberhiány jelenthet.

Kihívásokkal teli másfél évet tudhat maga mögött az agrárium a járvány, illetve az aszályok és fagyok okozta károk miatt. Az ágazat azonban tavaly mindezekkel együtt is rendre minden negyedévben jobban teljesített, mint az ipari és a szolgáltatási szektor. A jövővel kapcsolatban is nagyon pozitívak az ágazatban tevékenykedő kkv-k várakozásai, derült ki a K&H agrárindex legfrissebb eredményeiből.

A mutató -100 és 100 közötti értéket vehet fel, és most 33 ponton áll. Ennél magasabban éppen egy évvel korábban, 2020 második negyedévében volt, 42 ponttal. Ez főként annak köszönhető, hogy e cégek 94 százaléka számít bevételei és 82 százaléka nyeresége növekedésére egyéves időtávon. Bevétel szempontjából ez 8,5, a profitnál pedig 5,1 százalékos átlagos emelkedést jelent.

A beruházások ideje következik a mezőgazdaságban

Pozitív fejlemény, hogy az emelkedő bevételek segítségével az agrárvállalkozások döntő többsége, 76 százaléka tervez különböző fejlesztéseket a következő egy évben. A legtöbben, a cégek 60 százaléka új gépek vásárlásában gondolkodik. A második legnépszerűbb beruházási cél az informatikai eszközök fejlesztése, amit minden ötödik cég tervez. „A mezőgazdasági cégek várhatóan már most erőteljesen elkezdnek felkészülni az EU-s Közös Agrárpolitika új ciklusára” – értékelte az eredményeket **Tresó István, a K&H agrár üzletág vezetője**. „2023 után ugyanis jóval hangsúlyosabban fognak megjelenni a környezetkímélő szempontok, és ezeket az elvárásokat hatékony, az erőforrás-felhasználást csökkentő precíziós gépek és eszközök használatával lehet teljesíteni. A következő másfél évben az ágazat vállalkozásainak meg kell teremteniük a fenntartható működéshez szükséges szakmai és technikai hátteret” – magyarázta a szakember.

Ez azt is jelenti, hogy még több képzett dolgozóra lesz szükség a szektorban. Nem mindenki tudja azonban könnyen megtalálni a megfelelő tudással rendelkezőket. Az agrárcégek több mint negyede (26 százaléka) számolt be munkaerőhiányról, és jelölte meg ezt a tevékenységét legerősebben akadályozó tényezőként, miközben 17 százalékuk szeretne felvenni új munkatársakat.

Támogatás és finanszírozás a szektorban

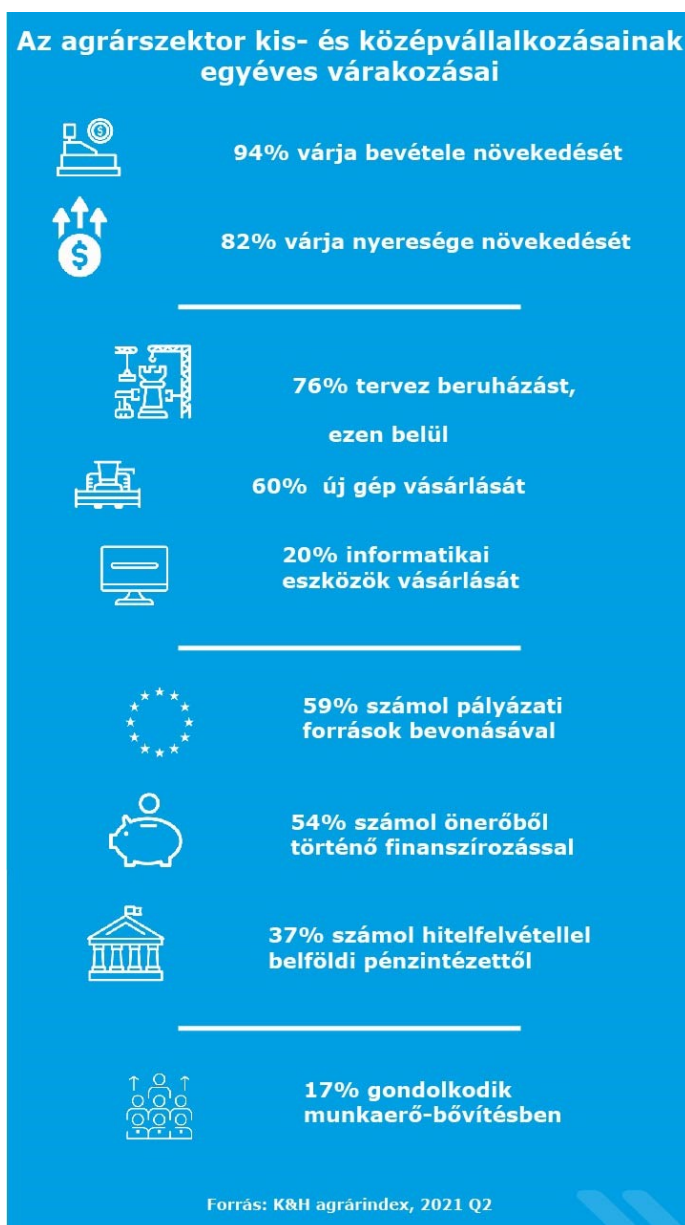
Nagy terhet vesz le az ágazat válláról, hogy az átálláshoz szükséges fejlesztéseket nem csak saját zsebből kell állniuk a gazdáknak. A három leggyakrabban említett lehetőség közül jelenleg a kkv-k 59 százaléka tervez pályázati forrásokat bevonni, jóval többen, mint az előző negyedévben (44%). Önerőből szintén a cégek több mint fele szeretné finanszírozni működését vagy beruházásait (54%). Hitelfelvételben pedig nagyjából minden harmadik agrár kkv (37%) gondolkodik. (A vállalkozások egyidejűleg többféle forrást is igénybe vehetnek),

A K&H agrárindexről

A K&H Magyarországon elsőként kezdte el vizsgálni a hazai mikro-, kis- és középvállalkozások következő egy évre jellemző várakozásait. A 2004 óta folyamatosan készített negyedéves K&H kkv bizalmi index összeállítása jelenleg 400 magyarországi székhelyű, 2 milliárd forint éves árbevétel alatti társaság üzleti döntéshozóinak megkérdezésével történik, az ipar, kereskedelem, szolgáltatás és mezőgazdasági ágazatok képviselőinek bevonásával. Az agrárszektor véleményét negyedévente 84 kkv képviseli.

A kutatásban a vállalkozások gazdasági helyzetét leginkább befolyásoló 10 gazdasági tényezőt és azok várt változásait vizsgálják: vevői kapcsolatok, szállítói kapcsolatok, munkaerő, vállalat pénzügyei, bankok, gazdaságpolitika, közterhek, EU, versenyhelyzet, vállalati hitelkamatok. A K&H kkv bizalmi index a 10 részindex súlyozott átlaga, annak megfelelően, hogy az egyes tényezőket mennyire fontosnak ítélik a vállalkozások, a K&H agrárindex pedig ennek a mutatószámnak a mezőgazdasági szektorra kalkulált értéke.

A legutóbbi mérés, melyet az Impetus Research készített, 2021. május 13. és június 2. között történt. Készült a K&H Egészséges Társadalomért Alapítvány megrendelésére.

Kereskedelmi és Hitelbank Zrt.

BENDŐVÉDETT B-VITAMINOKKAL A HATÉKONYABB TERMELÉSÉRT (KÍSÉRLETI BESZÁMOLÓ)

A nagyüzemi tejelő szarvasmarhák takarmányadagjaiban található ásványi és vitaminkiegészítők rutinszerűen tartalmaznak A-, D₃- és E-vitaminokat, pl. az NRC (2001) ajánlás alapján. Ezzel szemben a B-csoportbeli vitaminok alkalmazása mind a mai napig marginális mértékű a tejelőállományokban, aminek oka az a korábbi megállapítás, miszerint a bendőmikrobák képesek az állat szükségleteinek megfelelő mennyiségű B-vitamint előállítani (Girard, 1998). A B-csoportbeli vitaminok különböző állatfajokban történő etetésének előnyeit már régóta vizsgálják a kutatók, és ma már szép számmal vannak tapasztalatok arra nézve is, hogy a B-vitaminok etetése pozitív hatással lehet a tejelő tehenek egészségi állapotára, illetve termelésére (Girard és Matte 2005; Evans és mtsai. 2006; Sacadura és mtsai. 2008; Juchem és mtsai. 2012).

Hazai tapasztalatok egy nagyüzemi tejelőállományban

2020 őszén tehénpáros etetési kísérletet végeztünk a Cosinus-Gamma Kft. Bugyi község mellett található tejelőszarvasmarha-telepén. A telep tehénlétszáma 950, amiből a kísérlet ideje alatt 800 tehenet fejtek. A telep fejési átlaga a kísérlet indulásakor 35, istállóátllaga 32 kg volt. A teheneket naponta háromszor fejték.

A kísérlet során a bendővédett B-vitaminok (JEFO, Jefe Secure Lactation) tejtermelésre, a telepen előforduló anyagforgalmi betegségekre és a szaporodásbiológiai paraméterekre gyakorolt hatását vizsgáltuk. A kísérletbe a fogadó csoportban termelő első ellésű, valamint többször ellett (2-4. laktáció) állatokat vontunk be. A laktációs napok száma a kísérlet indulásakor átlagosan 21 nap volt. A rendelkezésre álló állatokból termelési paraméterek alapján összesen 22 tehénpárt alakítottunk ki (8 első ellésű és 14 többször ellett pár). A párok kialakításánál a laktációs számot, a laktációs napokat, az aktuális laktáció és az előző laktáció tejtermelését, valamint a tej táplálóanyag-tartalmát (zsír- és fehérjetartalom) vettük figyelembe.

A kísérleti csoport állatai az etetés ideje alatt naponta és egyenként 4 g bendővédett B-vitamin komplexet (Jefe Secure Lactation) kaptak, míg a kontroll csoport esetében nem történt kiegészítés. Az alkalmazott kiegészítő takarmány összetétele és kis mennyisége miatt a kontroll és a kísérleti csoport komplett takarmánykeverékének (TMR) energia-, fehérje-, zsír- rosttartalmában stb. nem volt különbség. A telep kukoricaszilázs-fűszénáz alapú takarmányozást folytat.

A kísérleti kiegészítő termék etetése 2020. október 22. és december 14-e között zajlott. A szaporodásbiológiai adatok rögzítése 2021. március 31-ig tartott.

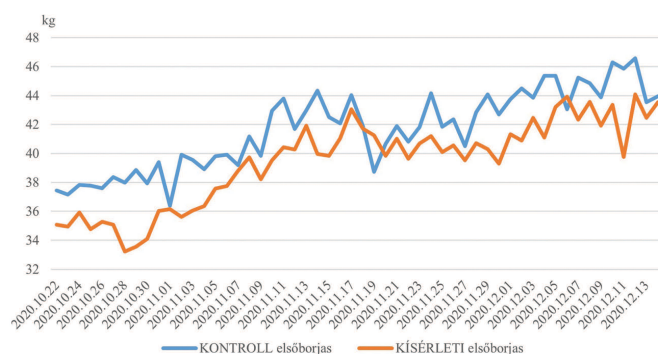
A kapott adatokat az SPSS Statistics 26.0 programmal (IBM Corp., Armonk, NY) elemeztük, melynek során leíró statisztikát, normalitás vizsgálatot, t-próbát, illetve nem-parametrikus tesztet végeztünk. Az értékelés során a választott szignifikancia szint $p \leq 0,05$; $p \leq 0,1$ esetén pedig tendenciát állapítottunk meg.

Eredmények

Mivel a kísérlet indulása egybeesett az új kukoricaszilázs depó etetésének elkezdésével, a kísérlet első hetét előzetes szakaszként értékeltük. Az első ellésű és a többször ellett tehenek tejtermelési eredményeit külön értékeltük, mert az első ellésű állatok közel egy hónappal több időt töltenek el a telepi technológia szerint a fogadó csoportban.

Tejtermelés

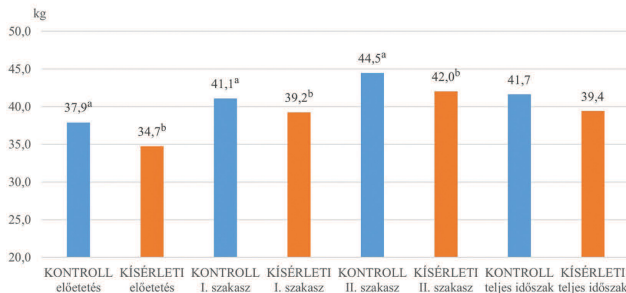
Az elsőborjas tehenek tejtermelését 2020.10.22. és 12.14. közötti időszakban vizsgáltuk, amelyek párosítása a rendelkezésre álló adatok hiányában véletlenszerű volt. A kísérleti csoport tejtermelése a kísérlet kezdetén szignifikánsan alacsonyabb volt, mint a kontrollé (37,9 kg/nap vs. 34,7 kg/nap), ezért az értékeléskor azt vizsgáltuk, hogyan változik a két csoport közti különbség. Megállapítottuk, hogy a bendővédett B-vitaminokat fogyasztó egyedek tejtermelése az etetés során nagyobb mértékben növekedett, mint a kontroll csoporté, így az etetés végére a két csoport közötti különbség gyakorlatilag eltűnt (1. ábra).

1. ábra | Az elsőborjas egyedek napi átlagos tejtermelésének (kg/tehen) alakulása a kísérlet során

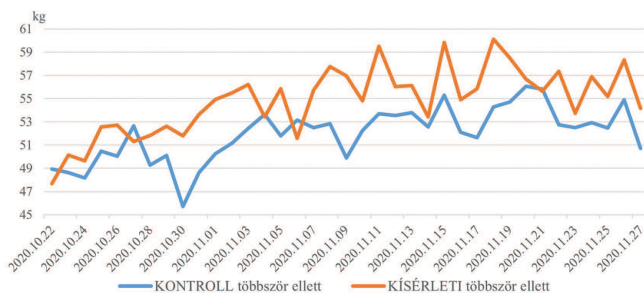
Az elsőborjas tehenek tejtermelését szakaszokra bontva is értékeltük, különválasztva az előzetes időszakát (első hét), valamint a főszakaszt is két részre bontva. Az I. és II. szakasz közti határvonalat a többször ellett állatok vizsgálatának végpontjánál határoztuk meg (2020.11.27.). A kapott eredményeket a 2. ábra mutatja be. Az ábra utolsó oszlopai a kísérleti időszak átlagos tejtermelését mutatják. Az ábrán látható, hogy az előzetes időszakában tapasztalt 3,2 kg-os különbség ($p < 0,05$), a teljes időszak átlagában 2,3 kg-ra csökkent (41,7 kg vs. 39,4 kg), ami egyértelműen jelzi a kísérleti állatok folyamatos „felzárkózását” a kísérlet során.

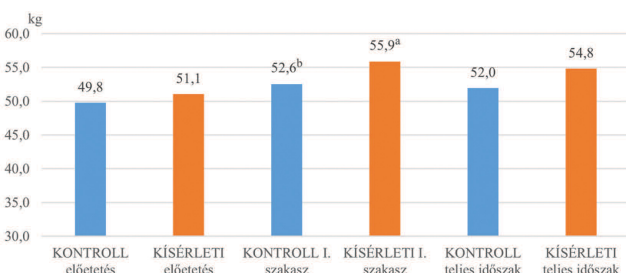
2. ábra | Az elsőborjas egyedek tejtermelése a kísérlet egyes szakaszaiban (a,b: p<0,05)

A többször ellett tehenek esetében a párosításnak köszönhetően a kísérleti és a kontroll csoport tejtermelésében az etetés első napján nem volt különbség, mint az elsőborjas állatoknál. A 3. ábrán látható, hogy a vizsgálati időszak alatt (2020.10.22. – 2020.11.27.) az előtetést követően a két csoport tejtermelése markánsan elválk egymástól és a különbség a kísérlet végig megmaradt.

3. ábra | A többször ellett tehénpárok napi tejtermelése (kg/tehen) a kísérlet során

A többször ellett tehenek szakaszokra bontott tejtermelését a 4. ábra mutatja be. Az előtetés során tapasztalható 1,3 kg-os különbség (51,1 kg vs. 49,8 kg), a főszakaszban átlagosan 3,3 kg-ra nőtt (55,9 kg vs. 52,6 kg), ami szignifikáns különbség (p<0,05). A kísérlet teljes időszaka alatt a kontroll és a kísérleti tehénpárok tejtermelése 52 kg, illetve 54,8 kg volt, ami egyértelműen jelzi a bendővédett B-vitaminok etetésének pozitív hatását.

4. ábra | A többször ellett tehenek tejtermelése a kísérlet egyes szakaszaiban (a,b: p<0,05)

Anyagforgalmi betegségek előfordulása (ketózis)

A telep az ellés után folyamatosan ellenőrzi az állatok vérében található β -hidroxivajsav (BHBA) szintjét és ezáltal a ketózis előfordulását. Azokat az állatokat, amelyek BHBA szintje 1,5 mmol/l fölött van drenchselik, illetve állatorvosi kezelést kapnak.

A kísérlet első 1 hónapjában minden a kísérletben résztvevő egyed véréből rendszeresen történt BHBA vizsgálat. A kontroll csoportban 20, míg a kísérletben 19 állat esetében fordult elő 0,8 mmol/l fölötti BHBA szint (szubklinikai ketózis). A ketózisos napok számát összehasonlítva (31 nap vs. 14 nap) kiderült, hogy a kísérleti állatok esetében a szubklinikai ketózis előfordulása kb. fele volt a kontrollhoz képest (1. táblázat).

	Állatok száma (db)	Napok száma ¹	Ketózisos ² napok száma és aránya (nap, %)
Kontroll	20	540	31, 5,74%
Kísérleti	19	513	14, 2,73%

1. táblázat | A szubklinikai ketózis előfordulása a kísérlet alatt

¹A kísérleti időszak első 27 napjában, ²BHBA > 0,8 mmol/l

A kísérlet egy adott napján (2020.11.05.) ketonvizsgálatot végeztünk az összes kísérletben résztvevő állat véréből (2. táblázat). Bár a tehenek vérének átlagos BHBA szintjei nem különböznek egymástól (0,69 mmol/l vs. 0,76 mmol/l), a 0,8 mmol/l fölötti BHBA szintek aránya a kontroll csoportban 40%, míg a kísérleti csoportban 21,1% volt.

	Átlagos BHBA szintek (mmol/l)	BHBA > 0,8 mmol/l aránya
Kontroll	0,69	40,0%
Kísérleti	0,76	21,1%

2. táblázat | A szubklinikai ketózis előfordulása a kísérlet egy adott napján (2020.11.05.)

Megjegyzés: BHBA= β -hidroxivajsav

Szaporodásbiológia

Az etetés végétével (2020.12.14.) a kísérletben résztvevő állatok nyomon követése nem fejeződött be. A kontroll és kísérleti állatok szaporodásbiológiai teljesítményét ezután értékeltük. Fűlszám alapján rögzítettük az egyes állatok első termékenyítésének időpontját, a 2021.03.31-ig megtörtént termékenyítések számát (termékenyítési index) és a vemhesülési arányokat (3. táblázat). Az elsőborjas tehenek esetében a kísérleti állatok szaporodásbiológiai eredményei messze felülmúlták a kontroll tehenekét. A kísérleti állatokat 3 nappal korábban lehetett termékenyíteni (kontroll: 81,6 nap vs. kísérleti: 78,6 nap), átlagosan 40%-kal kevesebb termékenyítésre volt szükség a sikeres vemhesüléshez (kontroll: 3,13 vs. kísérleti: 1,88, p<0,05) és 50%-kal volt magasabb a vemhesülési arány, mint a kontroll csoportban (kontroll: 37,5% vs. kísérleti: 87,5%, p<0,05).

A többször ellett állatok esetében az első termékenyítés idejében és a vemhesülési arányban nem volt különbség, de a termékenyítési index közel 0,5 ponttal alacsonyabb volt a kísérleti csoportban (kontroll: 2,60 vs. kísérleti: 2,18).

A két korcsoportot együtt értékelve az első termékenyítésig eltelt időben 1,3 nappal (kontroll: 83,3 nap vs. kísérleti: 82,0 nap), a termékenyítési indexben 0,78 ponttal (kontroll: 2,83 vs. kísérleti: 2,05, p<0,05) kedvezőbb a kísérleti csoport eredménye, míg a vemhesülési arány közel 20%-kal magasabb, mint a kontroll csoportban (kontroll: 40,9% vs. kísérleti: 59,1%).

		Tejelő napok száma az 1. termékenyítéskor	Termékenyítési index	Vemhesülési arány
Elsőborjas	Kontroll	81,6	3,13 ^a	37,50 ^a
	Kísérleti	78,6	1,88 ^a	87,50 ^a
	p-érték	0,766	0,024	0,039
Többször ellett	Kontroll	84,7	2,60	42,86
	Kísérleti	84,5	2,18	42,86
	p-érték	0,939	0,470	1,000
Összesen	Kontroll	83,3	2,83 ^a	40,90
	Kísérleti	82,0	2,05 ^a	59,09
	p-érték	0,480	0,049	0,228

2. táblázat | A kísérletben részt vett tehenek szaporodásbiológiai teljesítménye
Megjegyzés: DIM=laktációs napok száma [Days in milk] a,b: p<0,05

Összefoglalás

A kísérlet tapasztalatai alapján elmondható, hogy a bendővédett B-vitaminok etetése a fogadó csoportban egyértelműen pozitív hatással volt a kísérleti állatok tejtermelésére, a szubklinikai ketózis előfordulására, valamint a szaporodásbiológiai teljesítményre a kontroll csoporthoz képest. Tejtermelésben az elsőborjas kísérleti tehenek hátrányos helyzetből indulva képesek voltak a kontroll csoport előnyét minimálisra csökkenteni az etetési időszak végére. A többször ellett tehenek átlagosan 2,8 kg-mal termeltek több tejet, mint a kontroll állatok a kísérlet folyamán. A szubklinikai ketózis előfordulása több vizsgálati metodika alapján is mintegy fele volt a kísérleti csoportban a kontrollhoz képest. A szaporodásbiológiai teljesítmény az elsőborjas kísérleti tehenek esetében jelentősen jobbnak bizonyult a kontroll csoportnál, ami összességében is (a korcsoportok figyelembevétele nélkül) a kísérleti állatok előnyét eredményezte.

Az eredmények háttérében az állhat, hogy a bendővédett B-vitaminok a vékonybélből felszívódva közvetlenül képesek támogatni a tejelő tehenek energiatermelő [Krebs-ciklus, glükoneogenezis] és általános anyagcsere-folyamatait (fehérje-, zsírsav-, karbamid-szintézis), ami termelési és szaporodásbiológiai előnyökkel jár a termelés első időszakában.

